

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของโครงการ

ในอดีตคาบสมุทรสทิงพระเป็นดินแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยฐานทรัพยากร นาข้าว ตาล โตนด สัตว์น้ำนานาชนิด นกน้ำ ในทะเลสาบสงขลาตำบลท่าหินเป็นตำบลที่มีความอุดมสมบูรณ์ของคาบสมุทรสทิงพระ แต่ต่อมาระยะหลัง ด้วยกระบวนการพัฒนาแนวใหม่ ทำให้ทรัพยากรถูกทำลายอย่างเห็นได้ชัด นาข้าว ได้ผลไม่ดีราคาผลผลิตตกต่ำต้นทุนการผลิตสูง วิถีตาล โตนดซึ่งมีความผูกพันกับชุมชนในคาบสมุทรสทิงพระ มาเป็นเวลายาวนาน กลับถูกลืม ทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา ก็ลดน้อยลงทะเลสาบสิ้นเงินระบบนิเวศน์เสื่อมโทรม เกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำรงชีวิตของชุมชน จากเดิมมีความมั่นคงทางอาหารด้านโปรตีนและคาร์โบไฮเดรต ชุมชนดำรงวิถีชีวิตอยู่ พอเพียง จำเป็นที่ต้องดิ้นรนเพื่อให้สอดคล้องกับค่าครองชีพที่สูงขึ้น ต้องย้ายถิ่นฐานไปหางานทำในเมือง ปัญหาที่ตามมาทำให้อาชีพการทำนา ทำตาล โตนด ทำประมงน้อยลง ครอบครัวแตกแยก ไม่มีเวลาให้กับลูกหลานชุมชน ได้มีการทำแผนชุมชน เห็นความสำคัญในการฟื้นฟูทรัพยากร ตาล โตนด นาข้าว สัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา จึงได้รวมกลุ่มกันทำอาชีพเสริมแปรรูปตาล โตนด ประมงอาสา ร่วมกันทำแนวเขตอนุรักษ์เพื่อปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำสืบความสมบูรณ์ให้ทะเลสาบและสร้างอาชีพ ฟื้นฟูการทำนาข้าวพันธุ์พื้นเมืองและปฎิชีวนภาพ เพื่อให้ความมั่นคงทางอาหารและวิถีชีวิตของคนในชุมชนกลับคืนมา พร้อมทั้งความเป็นเครือญาติ ความเอื้ออาทร แบ่งปัน สร้างจิตสำนึกชุมชนและเยาวชนรักถิ่นกำเนิด พัฒนาอาชีพ โดยนำเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เข้ามาเป็นประเด็นร่วมในการพัฒนา และฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญาของชุมชน โดยมีโรงเรียน วัด ชุมชน ท้องถิ่น มีส่วนร่วมสามารถเปลี่ยนวิถีชีวิตชุมชนคนท่าหินไปสู่ความยั่งยืนได้ระดับหนึ่งโดยมีความมุ่งหวังจะนำความสมบูรณ์กลับสู่วิถีวัฒนธรรม โหนด-นา-เลคาบสมุทรสทิงพระ

ในการดำเนินงานจึงมีความจำเป็นในการพัฒนาส่งเสริมเรื่องอาชีพการแปรรูปตาล โตนด เพื่อให้เป็นอาชีพเสริมที่สามารถเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนและฟื้นฟูวิถีชีวิตของคนคาบสมุทรสทิงพระ กลับมามีความสมบูรณ์มั่นคงทางด้านอาหาร เศรษฐกิจของชุมชน ความสัมพันธ์อันที่เครือญาติ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เยาวชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมให้ชนรุ่นหลังได้มีใช้ไปตลอดกาล

วัตถุประสงค์

1. สรุบบทเรียนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถี โหนด-นา-เล เพื่อพัฒนาศูนย์เรียนรู้วิถี โหนด-นา-เล เพื่อการถ่ายทอดความรู้สู่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
2. ศึกษาหาแนวทางในการจัดทำผลิตภัณฑ์จากตาล โตนด(รูปแบบของพิมพ์สบู่) เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีอุปกรณ์แบบพิมพ์ ในการแปรรูป สบู่ตาล โตนดตาล โตนดให้มีศักยภาพโดยเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์เรื่องน้ำตาล โตนดผง สบู่ตาล โตนด ด้วยนวัตกรรมใหม่ๆด้านอุปกรณ์ บรรจุภัณฑ์ การตลาดให้ดีขึ้น
3. ส่งเสริมอาชีพให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด

1. การทำลายทรัพยากรตลาคโดนด ทะเลสาบสงขลาตลาง
2. เศรษฐกิจของชุมชนคี่ขึ้น
3. ศูนย์เรียนรู้อมีศักยภาพในการถ่ายทอคความรู้อม

ขอบเขตการศึกษา

-สมาชิกชมรมทอองเท็ยวเช็งอนุรักษัวิธีโหนด-นา-เล ประกอบด้วย กลุ่มทำนา ทำตลาคโดนด ประมง แปรรูปน้ำตลาคโดนดผง/น้ำตลาคโดนดแวน แปรรูปสบู่ตลาคโดนด

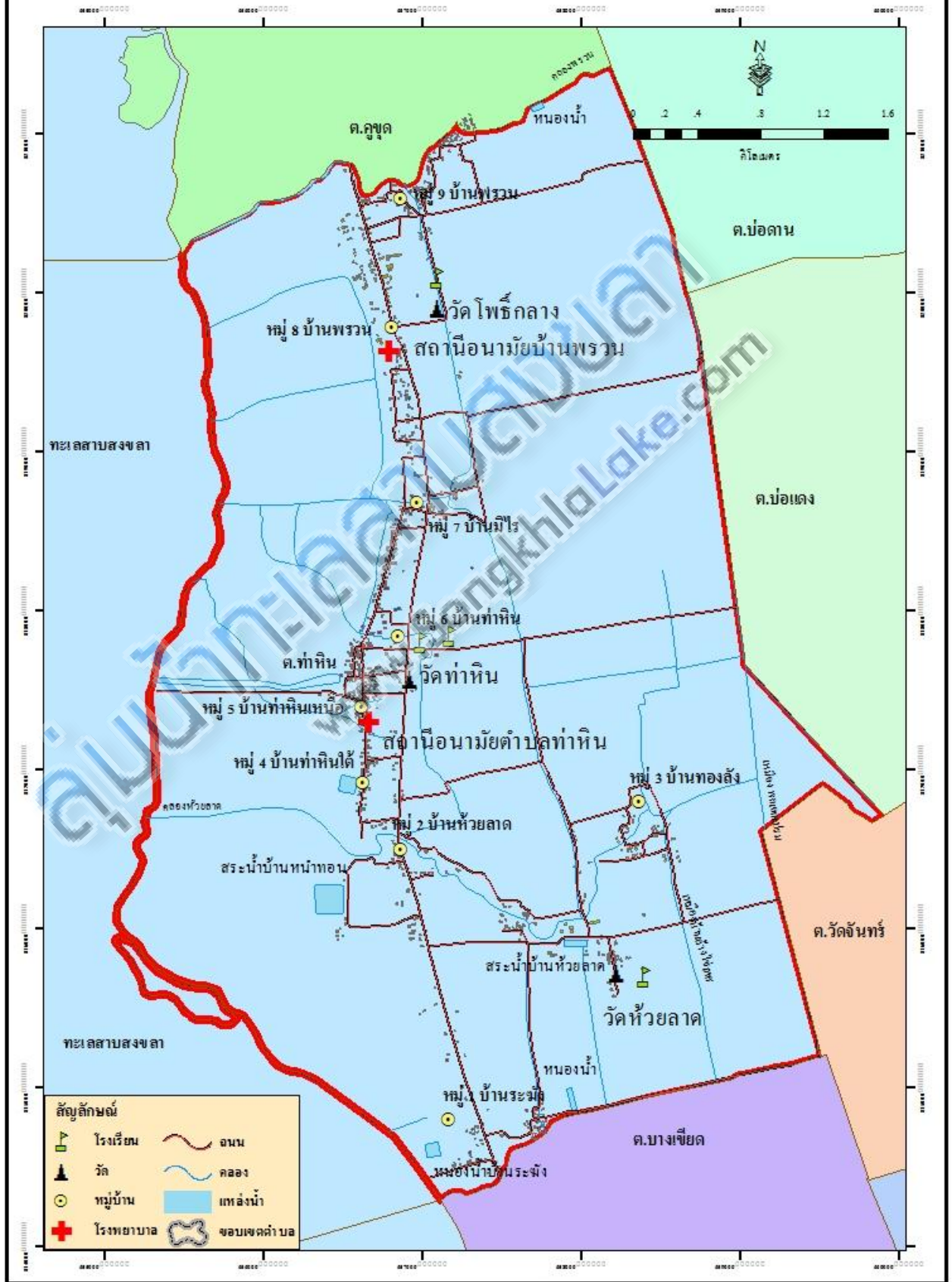
-สถานที่ ตำบลท่าหิน อำเภอสทิงพระ จังหวัคสงขลา

กลุ่มเป้าหมาย

1. สมาชิกชมรมทอองเท็ยวเช็งอนุรักษัวิธีโหนด-นา-เล
2. นักเรียนในตำบลท่าหิน

ระยะเวลาดำเนินการ เดือนมกราคม 2557- เดือนกรกฎาคม 2557

แผนที่ตำบลท่าหิน อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

บทที่ 2

ประวัติความเป็นมาบ้านท่าหิน

ชุมชนบ้านท่าหินมีตำนานการตั้งถิ่นฐานของชุมชน โดยมีนิยามเล่าต่อกันมาเป็นเรื่องที่มีศรัทธามีก้อนหินก้อนใหญ่เท่าเสาตอไม้ ลอยกระเพื่อมน้ำที่ท่าคันโพธิ์ (ปัจจุบันอยู่บริเวณที่ตั้งบ้านนางพัว แสงวันลอย) เด็ก ๆ ลงเล่นน้ำที่ท่าคันโพธิ์ ขึ้นไปเล่นบนก้อนหินนั้น เมื่อเด็กขึ้นหินก็จะจม แต่จะโผล่ขึ้นเหนือน้ำอีกด้านหนึ่งต่อมา มีพายุใหญ่ได้พัดหินที่ท่าคันโพธิ์ได้หายไป ไม่มีใครพบเห็น มีคนตัดหญ้าไปพบหินเคลื่อนไปทางทิศตะวันตกของคันโพธิ์ อยู่ในหนองน้ำแห่งหนึ่ง คนจึงให้ชื่อว่า "ทอนบางหิน" มีชื่ออยู่จนทุกวันนี้ นี่คือเรื่องเล่าที่สืบต่อกันมาจึงตั้งชื่อว่า "บ้านท่าหิน" มาถึงปัจจุบัน

เดิมอำเภอสิงหนคร มีฐานะเป็นแขวง เรียกว่า “ฝ่ายปะทะ” มีที่ทำการแขวงอยู่ที่ตำบลท่าหิน ปัจจุบันปี พ.ศ.2439 รัชกาลที่ 5 ได้โปรดเกล้าตั้งให้เป็นอำเภอ ชื่อ “ปะทะ” ต่อมาในปี พ.ศ. 2460 ที่ว่าการอำเภอ ถูกลอบวางเพลิงเอกสารต่างๆเสียหายหมดจึงย้ายที่ทำการแขวงมาที่ตำบลจะทิ้งพระ ยุบเป็น กิ่งอำเภอ และในปี พ.ศ. 2467 ได้เปลี่ยนชื่อกิ่งอำเภอจาก “ปะทะ” เป็น “จะทิ้งพระ” เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2490 ทางราชการได้ยกฐานะจาก กิ่งอำเภอจะทิ้งพระเป็น อำเภอสิงหนคร โดยมี นายบรรหาร อุทโยภาส เป็นนายอำเภอคนแรกและเมื่อวันที่ 12 เมษายน พ.ศ.2504 ได้เปลี่ยนชื่ออำเภอ “จะทิ้งพระ” เป็นอำเภอ “สิงหนคร” วันที่ 105 ปีที่ผ่านมา ซึ่งตรงกับ พ.ศ. 2448 หรือ ร.ศ. 124 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเจ้าอยู่หัว เสด็จประพาสต้นทางชลมารคเพื่อเยี่ยมราษฎรในหัวเมืองปักษ์ใต้

สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มและพื้นที่ขรุขระน้ำริมทะเลสาบสงขลาตอนกลางเหมาะแก่การประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน เป็นเขตอากาศร้อนชื้น ประกอบด้วย ฤดู 2 ฤดู คือ ฤดูฝน และฤดูร้อน ประชากรมีอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม ทำนา อาชีพรองคือ ทำน้ำตาลโตนด เลี้ยงสัตว์ ประมงพื้นบ้าน รับจ้างทั่วไป ค้าขาย ราชการ

เนื้อที่ อาณาเขต

ตำบลท่าหินอยู่ห่างจากอำเภอสิงหนคร 13 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมด 17 ตารางเมตร คิดเป็นเนื้อที่จำนวน 10,625 ไร่ ทิศตะวันออกเป็นพื้นที่นาจากทิศเหนือจรดทิศใต้ ใช้ทำการเกษตร มีพืชเศรษฐกิจคือ ตาลโตนด จำนวน 300,000 ต้นตั้งอกอยู่บริเวณคันนา สภาพดินเป็นดินเหนียว ทางทิศตะวันตกเป็นพื้นที่ราบต่ำมีน้ำท่วมขังตลอดทั้งปี เป็นทุ่งหญ้าที่ชาวบ้านใช้เลี้ยงสัตว์มาตั้งแต่อดีต มีเนื้อที่ประมาณ 3,000 ไร่

ทิศเหนือ	จด	ตำบลคูซูด อำเภอสิงหนคร
ทิศใต้	จด	ตำบลบางเขียด อำเภอสิงหนคร
ทิศตะวันออก	จด	ตำบลบ่อแดง ตำบลบ่อदान ตำบลวัดจันทร์ อำเภอสิงหนคร
ทิศตะวันตก	จด	ทะเลสาบสงขลา

เขตการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าหิน มีจำนวน 9 หมู่บ้าน

จำนวนครัวเรือนและประชากร

จำนวนประชากรชาย – หญิง

หมู่ที่	จำนวน (ครัวเรือน)	จำนวนประชากร ชาย	จำนวนประชากร หญิง	รวม
หมู่ที่ 1 บ้านระฆัง	107	207	215	420
หมู่ที่ 2 บ้านห้วยลาด	198	328	379	707
หมู่ที่ 3 บ้านทองลิ่ง	76	139	150	289
หมู่ที่ 4 บ้านท่าหิน	122	220	239	459
หมู่ที่ 5 บ้านท่าหิน	62	123	102	225
หมู่ที่ 6 บ้านท่าหิน	96	200	183	383
หมู่ที่ 7 บ้านมิไร	156	315	326	641
หมู่ที่ 8 บ้านพรวน	137	258	263	521
หมู่ที่ 9 บ้านท่าอิฐ	120	237	274	511
รวมทั้งหมด	1,074	2,025	2,131	4,156

ข้อมูลพื้นที่

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนพื้นที่/ไร่	พื้นที่เกษตร/ไร่	พื้นที่สาธารณะ
1	บ้านระฆัง	1,090	728	362
2	บ้านห้วยลาด	1,679	1,025	654
3	บ้านทองลิ่ง	827	787	40
4	บ้านท่าหินใต้	1,148	767	381
5	บ้านท่าหิน	670	243	270
6	บ้านท่าหิน	835	600	235
7	บ้านมิไร	1,100	1,424	600
8	บ้านพรวน	1,327	1,070	257
9	บ้านท่าอิฐ	1,092	833	259
รวม		9,768	7,477	3,058

สภาพทางเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ในตำบลท่าหิน จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยแยกเป็นการเพาะปลูกพืชที่สำคัญคือ นาข้าว ทำตาล โตนด ทำสวน การปศุสัตว์ และการประมง การประมงส่วนใหญ่เป็นการประมงขนาดเล็กบริเวณ ในทะเลสาบสงขลา

สภาพทางสังคม

การศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง

- โรงเรียนวัดท่าหิน
- โรงเรียนวัดห้วยลาด
- โรงเรียนวัดโพธิ์กลาง

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง

สถาบันและองค์กรทางศาสนา

วัด 4 แห่ง

- วัดท่าหิน
- วัดห้วยลาด
- วัดโพธิ์กลาง(วัดพรวน)
- วัดใน

มัสยิดหมู่ที่ 1 1 แห่ง

สาธารณสุข

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล 2 แห่ง

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลท่าหิน
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลพรวน

อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำร้อยละ 100

การบริการพื้นฐาน

การคมนาคม (แสดงจำนวนและสภาพทางคมนาคมทางบก)

ปัจจุบันการคมนาคมในตำบลท่าหินมีการคมนาคมทางบกโดยอาศัยรถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นส่วนใหญ่ เส้นทางคมนาคมมีดังนี้

- ถนนสายท่าหิน - บ่อแดง ถนนลาดยางความยาวประมาณ 5 กิโลเมตร เชื่อมระหว่างตำบลท่าหิน กับเส้นทางหลวงแผ่นดินสาย408 นครศรีธรรมราช – สงขลา

- ถนนสายระงัง - พะโคะ ความยาวประมาณ 19 กิโลเมตร เป็นเส้นทางหนึ่งเสมือนเส้นเลือดใหญ่ เพราะเป็นถนนผ่านกลางตำบลท่าหินทั้ง 9 หมู่บ้าน

- เส้นทางคมนาคมที่เชื่อมภายในตำบลเป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน ตั้งแต่หมู่ที่ 1-9 รวมระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร เป็นถนนลูกรัง คอนกรีต และลาดยาง

การไฟฟ้าการไฟฟ้าภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทำหิน ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน จำนวนประชากรที่ใช้ไฟฟ้า คิดเป็น 100%

แหล่งน้ำธรรมชาติ

- ทะเลสาบสงขลา ลักษณะเป็นน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม มีแหล่งน้ำที่สำคัญคือใช้ในการเกษตร
- คลองห้วยลาด
- คลองทำหิน
- คลองมิไร
- คลองพรวน
- คลองระฆัง
- เขื่อนกษ.
- คลองพลเอกอาทิตย์ กำลังเอก
- คลองลำห้วย

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

ประปาหมู่บ้าน ครอบคลุมทั้ง หมู่ที่ 1 – หมู่ที่ 9

ข้อมูลอื่น ๆ

ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่มีตาล โคนด ทะเลสาบสงขลา นาข้าว

ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทำหินประกอบด้วย

ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทำหินนายนิวัฒน์ ขวัญอ่อน

รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทำหินนายอารี ล่องชุม

เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทำหินนายสุริยา สถาผล

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทำหิน

หมู่ที่ 1	นายกัศเดช	หมัดเหล็บ
	นายอภิสิทธิ์	จันทร์ตัน
หมู่ที่ 2	นายเอิบ	พรหมจันทร์
	นายอารี	ล่องชุม
หมู่ที่ 3	นายอรุณ	ชนะพาล
	นายเอกวิทย์	บุญช่วย

หมู่ที่ 4	นายประทิว	น้อยผา
	นายอุทัย	หมื่นทรง
หมู่ที่ 5	นายประดับ	พรหมจินดา
	นายนิพัฒน์	ขวัญอ่อน
หมู่ที่ 6	นายสมเพียร	ชูแก้ว
	นายเอกวัฒน์	วงศ์ถาวร
หมู่ที่ 7	นายอำนาจ	สุขจร
	นายวิเชียร	พรหมจันทร์
หมู่ที่ 8	นายพรชัย	ก่งเซ่ง
	นายสมนึก	คำน้อย
หมู่ที่ 9	นายวิทยา	คงเจริญ
	นายจรูญ	พรหมศิลา

คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหิน

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหินนายจรูญ ทิพกองลาด
รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหินนายสว่าง อำภอพร้อม
รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหินนางประภาวดี แก้วประจันต์
เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหินนางสาวมัทธนา จิตรนิรัตน์

ตำบลท่าหิน มี 9 หมู่บ้าน

1. หมู่ที่ 1 บ้านระฆัง นางละออง ทองอ่อน เป็นผู้ใหญ่บ้าน
2. หมู่ที่ 2 บ้านห้วยลาด นายบุญช่วย บุญพันธ์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน
3. หมู่ที่ 3 บ้านท้องถ้ง นายไพโรจน์ นุ่นสวัสดิ์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน
4. หมู่ที่ 4 บ้านท่าหิน นายปราโมทย์ ล่องชุม เป็นผู้ใหญ่บ้าน
5. หมู่ที่ 5 บ้านท่าหินกลาง นายประสิทธิ์ ล่องชุม เป็นกำนันตำบลท่าหิน
6. หมู่ที่ 6 บ้านท่าหินกลาง นายพงษ์ศักดิ์ มากชูจิต เป็นผู้ใหญ่บ้าน
7. หมู่ที่ 7 บ้านมิไร นายบุญให้ น้อยผา เป็นผู้ใหญ่บ้าน
8. หมู่ที่ 8 บ้านพรวน นายสุพัฒน์ หมื่นภักดี เป็นผู้ใหญ่บ้าน
9. หมู่ที่ 9 บ้านคองหงส์ นายธวัชชัย รุ่งกลิ่น เป็นผู้ใหญ่บ้าน

สภาพปัญหาที่ผ่านมา

ในอดีตตำบลท่าหินเป็นตำบลที่มีความอุดมสมบูรณ์เพราะเป็นแหล่งรวมของฐานทรัพยากรอยู่ข้างน้ำของ

คาบสมุทรสทิงพระ ไม่ว่าจะป็นนาข้าว ตาลโตนดและสตั้วน้ำจากทะเลสาบสงขลา แต่ต่อมาระยะหลังด้วยกระบวนการพัฒนาแนวใหม่ทำให้ทรัพยากรถูกทำลายอย่างเห็นได้ชัด ผลผลิตตกต่ำจากการทำนา ต้นทุนการผลิตสูง เปลี่ยนจากการทำนาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยคอก มาใช้ปุ๋ยตามแนวทางการพัฒนาของเกษตรแผนใหม่ ขาดแคลนน้บรี โภคและน้ำในการเกษตรวิธีตาลโตนดซึ่งมีความผูกพันกับชุมชนในคาบสมุทรสทิงพระมาเป็นเวลายาวนานกลับถูกลืมหั้นไปทำงานรับจ้างในเมือง คริวเรือนมีหนี้สินรวมทั้งตำบลประมาณ 58.10 ล้านบาท ทรัพยากรสตั้วน้ำในทะเลสาบสงขลาที่ลดน้อยลงทะเลสาบตื้นเงินทำให้วิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้านเปลี่ยนไปไม่มีสตั้วน้ำให้จับ คนในชุมชนขาดความสามัคคี มีความแตกแยกจากการเลือกผู้นำลืประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญาดั้งเดิมที่คนทำหั้นเคยอยู่แบบสังคมเอื้ออาทรสังคมญาติพี่น้อง แบ่งปัน มีความสามัคคี ชุมชนต้องการให้วัฒนธรรมเดิมกลับมา ปัญหาเงินทุนหมุนเวียน การระดมทุนในชุมชนมีมากแต่ชาวบ้านยังขาดความเข้าใจในการจัดการทุนอย่างเป็นระบบขาดความรู้ใหม่ๆในการพัฒนาตาลโตนดที่มีมากมายในพื้นที่

วิสัยทัศน์ตำบลท่าหิน

“คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี สืบสานวิถีชีวิตภูมิปัญญาดั้งเดิม ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์”

อัตลักษณ์ตำบลท่าหินคือ วิถี โหนด-นา-เล(ตาลโตนด- นาข้าว-ทะเลสาบสงขลา)

จุดเด่น ของชุมชน คือ

1. มีพื้นที่เหมาะแก่การเกษตร
2. ประชาชนอาศัยอยู่กันแบบเครือญาติ
3. มีต้นตาล โตนดเป็นพืชเศรษฐกิจของหมู่บ้าน
4. ประชาชนยังยึดถือขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมไว้ยังเป็นที่ยึดเหนี่ยวและเลื่อมใสของคนในชุมชน
5. มีทะเลสาบสงขลาเป็นแหล่งอาหาร
6. มีน้บรีหลากหลายชนิดและทิวทัศน์ที่สวยงาม
7. มีการรวมกลุ่มโดยชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

จุดด้อย ของชุมชน คือ

1. เป็นที่ราบลุ่มริมทะเลสาบน้ำท่วมขังในฤดูฝน
2. คลองต่างๆตื้นเงินและมีวัชพืชทำให้น้ำไหลช้าและเส้นทางเดินเรือไม่สะดวก
3. ต้นทุนการผลิตสูง พ่อค้าคนกลางกำหนดราคาผลผลิต
4. ไม่มีตลาดกลาง
5. ไม่มีโรงอบข้าว/โรงสี/ลานตากข้าว

6. คนรุ่นใหม่ไม่เห็นความสำคัญของอาชีพเกษตรกรรม ทำดาตโตนด เพราะเป็นงานที่ลำบาก จึงออกไปรับจ้างนอกตำบล
7. ยึดความสะดวกในการดำรงชีวิต
8. ชุมชนมีหนี้สิน

โอกาสของชุมชน คือ

1. มีการรวมกลุ่มโดยใช้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีโหนด-นา-เล สามารถช่วยสร้างรายได้และอาชีพเสริมให้ชุมชนเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. มีทรัพยากรดาตโตนดและทะเลสาบสงขลา
3. มีสถานองค์กรชุมชนในการเรียนรู้และชุมชนเข้มแข็ง

อุปสรรคของชุมชน คือ

1. ขาดน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง การทำน้ายังอาศัยน้ำจากธรรมชาติ
2. ชุมชนยังขาดความร่วมมือในการพัฒนา เนื่องจากต้องไปทำงานนอกพื้นที่ และค่าครองชีพสูง
3. หนี้สินของชุมชน
4. ขาดการบริหารจัดการการทำงานของทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง

พัฒนาการตำบลทำหิน

1.การรวมกลุ่มของชุมชนกลุ่มดอกไม้จันทน์

ปี 2541 นางพูนทรัพย์ ศรีชู แกนนำกลุ่มผู้หญิงในชุมชนทำหินจึงรวมกลุ่มกันภายใต้ปัญหาอุปสรรค ใช้ชื่อกลุ่มดอกไม้จันทน์ เริ่มตั้งกลุ่ม 31 กรกฎาคม 2541 ตั้งอยู่ที่ 57 หมู่ที่ 6 ตำบลทำหิน อำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา การก่อตั้งกลุ่มเนื่องจากราษฎรในตำบลทำหินว่างงานไม่มีรายได้ไปทำงานก่อสร้างก็ไม่ได้รับค่าแรง แม้อันว่างงาน รายได้หลักของคนในตำบลทำหินก็คือ การทำนามีพื้นที่ 10,625 ไร่การทำตาลโดนด แต่ที่ผ่านมาเกษตรกรได้ประสบกับราคาผลผลิตตกต่ำต้นทุนการผลิตสูง เพราะขาดการจัดการผลผลิตด้านการตลาดและการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตร รวมไปถึงการรวมกลุ่มให้เหนียวแน่น การประมงทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลาที่เคยอุดมสมบูรณ์กลับลดลง ทะเลสาบตื้นเขินเนื่องจากการพัฒนาของรัฐชาวบ้านมีหนี้สินมีเพิ่มขึ้น ขาดความสามัคคีขโมยการพนัน วัฒนธรรมวัยรุ่น ภาวะผู้นำ มีอิทธิพล ยาเสพติดเกิดความแตกแยกเนื่องจากการเลือกตั้ง ลืมประเพณีเดิมที่ทำหินเคยอยู่แบบสังคมเอื้ออาทรสังคมญาติพี่น้อง แบ่งปัน มีความสามัคคี ต้องการให้วัฒนธรรมเดิมกลับมา ปัญหาเงินทุนหมุนเวียน การระดมทุนในชุมชนมีมากแต่ชาวบ้านยังขาดความเข้าใจในการจัดการทุนอย่างเป็นระบบ นางพูนทรัพย์ ศรีชู ได้รวมชาวบ้านในหมู่บ้านใกล้เคียงเพื่อรวมกลุ่มกันทำอาชีพเสริมและตกลงร่วมกันว่าจะทำดอกไม้จันทน์ พาสมาชิก 3-4 คนไปดูงานที่กลุ่มกระดังงา และมีศูนย์ฝึกอาชีพสตรีภาคใต้มาสอนการจัดดอกไม้และการทำดอกไม้จันทน์ที่ศาลาประชาคมอำเภอสติงพระ กลับมาสอนกันเอง มีการระดมทุนโดยสมาชิก 3 คนคือ นางภา มากชูจิต นางวัลภา คงพรหม นางถัน บุญญา ให้ยืมเงิน เป็นเงิน 6,000 บาท พร้อมกำหนดวันนัดทำงาน ณ สถานที่ตั้งกลุ่มทุกวันพฤหัสบดี และวันศุกร์ เวลา 10.00 - 15.00 น.การจัดสวัสดิการหากสมาชิกในกลุ่มถึงแก่กรรมนอกจากจะได้รับเงินปันผลตามงวดนั้น ๆ แล้วจะได้รับสิทธิพิเศษคือ โลงแอร์พร้อมดอกไม้จันทน์ 1 ชุดฟรี มีการประชุมสมาชิกทุกเดือน ๆ ละ 1 ครั้งพร้อมปันผล วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนสร้างเสริมประสบการณ์ พัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกให้มีงานทำ มีรายได้เสริม รวมกลุ่มอาชีพสร้างความสามัคคีในกลุ่มสตรี ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน สมาชิกกลุ่มได้พัฒนาตนเองเรียนรู้การบริหารจัดการ การรวมกลุ่ม

ต่อมาในการทำงานของกลุ่มดอกไม้จันทน์ร่วมหน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้องได้เห็นความสำคัญ เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์กับชุมชนอื่นกันบ่อยๆ เช่นการมาศึกษาดูงานการรวมกลุ่ม การทำดอกไม้จันทน์ เชิญเป็นวิทยากรสอนดอกไม้จันทน์ และได้เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนการพัฒนาของตำบลทำหินโดยการทำแผนแม่บทชุมชน

2. การทำแผนชุมชนเพื่อกำหนดอนาคตของตัวเอง

ปลายปี 2544 ชุมชน โดยมีกลุ่มดอกไม้จันทร์เป็นแกนนำได้มีโอกาสตั้งวงสูมหัวปรึกษาหารือถึงสภาพปัญหาของชุมชนตลอดจนแนวทางการแก้ไขภายใต้กระบวนการที่เรียกว่าแผนชีวิตชุมชน โดยมีลุงสว่าง อ่ำภาพพร้อม นางพูนทรัพย์ ศรีชู กลุ่มสตรีดอกไม้จันทร์ตำบลท่าหินเป็นแกนหลักได้รับงบประมาณจากกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม(SIF) ผลของกระบวนการจัดทำแผนแม่บทชุมชนได้แกนนำและคณะทำงานแผนที่มีองค์ประกอบที่หลากหลายมีศักยภาพในการทำงานได้แก่ฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าหินสมาชิก อบต. ผู้นำทางการ ตัวแทนกลุ่มองค์กรชุมชนจากหมู่บ้านต่างๆเกิดแผนงานหรือแผนชุมชนจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลได้แก่ แผนงานสร้างจิตสำนึกชุมชนและเยาวชน พัฒนาผลผลิตจากนาข้าวแก้ปัญหาเสียดิน พัฒนาอาชีพ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์/ฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรม การแปรรูปเพิ่มผลผลิตตาลโตนดและการตลาด (กลุ่มน้ำผึ้งผง) พลังงานหมุนเวียน(แก๊สชีวภาพ) โครงสร้างพื้นฐานสุขภาพ ซึ่งมีทั้งหมด31กิจกรรม มีผู้รับผิดชอบโครงการหลักๆได้แก่ ชุมชนท่าหิน กรรมการกลุ่ม แกนนำตำบล อบต.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของคณะทำงานแผนชุมชนสามารถประสานความร่วมมือบูรณาการแผนนำไปสู่การปฏิบัติกับ อบต. ได้ในบางกิจกรรมในระยะเริ่มแรกของแผนชุมชน รวมถึงการดำเนินงานร่วมกับสำนักงานนโยบายและแผนกระทรวงวิทยาศาสตร์(เดิม)และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในการสร้างความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถี “โหนด-นา-เล”ซึ่งสอดคล้องกับกิจกรรมภายใต้แผนชุมชนที่ได้วางไว้สามารถสร้างความร่วมมือของชุมชนให้หันกลับมาสนใจภูมิปัญญา วิถีดั้งเดิม โหนด นา เล สร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิด และมีความภาคภูมิใจในชุมชนตัวเอง อันเนื่องมาจากคนภายนอกสนใจทำหินในฐานะที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ได้เข้ามาเยี่ยมชมเรียนรู้ชุมชน เรียนรู้ วิถีโหนด นา เล และเป็นเงื่อนไขที่ได้มีการยกระดับกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว และมีศูนย์เรียนรู้ของชุมชนเกิดขึ้นการทบทวนตัวเองและวิถีชีวิตของคนท่าหินนั้นส่วนใหญ่จะสัมพันธ์อยู่กับตาลโตนด การทำนา และการออกทะเล โดยเฉพาะตาลโตนดนั้นถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญ เฉพาะในพื้นที่ทำหินนั้นมีต้นตาลโตนดจำนวนมาก ด้วยความหนาแน่นของตาลเช่นนี้ทำให้ผู้คนในท้องถิ่น ได้ใช้ตาลโตนดให้เป็นประโยชน์อย่างกว้างขวางจนกลายเป็นวิถีชีวิตของวัฒนธรรมที่น่าสนใจอย่างหนึ่ง

กระบวนการแผนแม่บทชุมชนตำบลทำหิน

จากแนวคิดสู่กระบวนการทำแผนชุมชน

การอยู่ดีมีสุขมาตั้งแต่เดิมของชุมชนทำหิน ทำให้ละเลยการร่วมกลุ่มพูดคุยถึงปัญหาต่างๆของชุมชนที่กำลังคืบคลานเข้าหาชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะค่านิยมบริโภคนิยม การใช้ชีวิตแบบคนเมือง ซึ่งต้องใช้จ่ายเงินเพิ่มขึ้น ขณะที่รายได้ของคนในชุมชนเท่าเดิมและลดลง ไปเนื่องมาจากฐานทรัพยากรที่ชุมชนได้พึ่งพาอาศัยได้ลดน้อย เลื่อมถอยลง ชาวทำหินต้องออกจากหมู่บ้าน หางานข้างนอก การต้องกู้หนี้ยืมสินโดยไม่มีวันที่จะกำหนดว่าจ่ายคืนให้หมดเมื่อไหร่ การแตกแยกทางความคิด การแบ่งกลุ่มเล่นการเมืองท้องถิ่น เห็นแก่ตัวมากขึ้น

โหนด นา เล ที่ชุมชนได้พึ่งพาอาศัยเป็นวิถีชีวิต มาตั้งแต่อดีตยังคงมีเพียงพอ สำหรับคนที่ใช้ชีวิตแบบพอเพียง ซึ่งสิ่งดังกล่าวกำลังจะเป็นฐานสำคัญ ในการตั้งต้นชีวิตใหม่ของชุมชนทำหิน เมื่อชุมชนทำหินได้เรียนรู้ถึงกระบวนการแผนแม่บทชุมชน

กระบวนการแผนชุมชนเป็นเครื่องมือ ในการ ต่อ ยอด เชื่อมขยาย กิจกรรมของชุมชน เป็นตัวกลางในการฟื้นความทรงจำ ความงดงามของวิถี โหนด นา เล ที่จะกระตุ้นให้ชุมชนกระตือรือร้น รวมกลุ่มรักษาสัมคัตติ และพยายามที่จะเป็นเครื่องมือในการประสานร้อยรื้อ หรือรักษาแผลแห่งความแตกแยกของชุมชนทำหิน ที่ทุกคนไม่ต้องการให้เกิดขึ้น

ชุมชนได้รู้ว่ากระบวนการจัดทำแผนชีวิตชุมชนเป็นคู่มือที่ชุมชนได้เรียนรู้ร่วมกัน และร่วมกันกำหนดทิศทางในการแก้ปัญหา โดยผ่านระบบข้อมูลที่สามารถฉายได้ ง่าย ง่าย หนี้สินรวมถึงทรัพยากร ภูมิปัญญาและศักยภาพที่เป็นจริงของชุมชนที่มีความเฉพาะในชุมชนทำหิน ทำให้มีพลังในการกำหนดอนาคตของชุมชนมากกว่าแผนพัฒนาที่หน่วยงานรัฐทำในอดีต พลังเกิดขึ้นจากความคิดของคนหลายๆ คนในระดับครัวเรือน หมู่บ้าน ตำบล เป็นการพัฒนานำไปสู่แนวทางใหม่ที่ "สร้างจิตสำนึกร่วม" ของคนในชุมชน ทำให้การพัฒนาได้เปิดกว้างสู่ชุมชนเป็นครั้งแรก

เริ่มต้นง่าย แต่เป็นไปได้ยาก

การทำแผนแม่บทของตำบลทำหินเริ่มทำเมื่อ พ.ศ 2544 ก่อนจะมีแผนแม่บทชุมชนตำบลทำหิน โดยเฉพาะกลุ่มดอกไม้จันทร์ ซึ่งมีผู้นำได้ประสานงานให้วิทยากรของกองทุนเพื่อสังคม (SIF) เข้ามาร่วมประชุมให้ความรู้ เรื่องแผนชุมชนแต่ไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากคนในชุมชนยังเข้าใจไม่ชัดเจนใน

กระบวนการ หลังจากนั้นแกนนำชุมชนได้พยายามจัดเวทีทำความเข้าใจแก่ชุมชนอีกครั้งหนึ่ง จนสามารถเริ่มต้นกระบวนการแผนชุมชนไปได้

แกนนำแผนชุมชนสามารถดำเนินงานแผนชุมชนได้อย่างรวดเร็ว และมีความร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างดี ซึ่งในช่วงเริ่มต้นเป็นช่วงที่แกนนำแผนแม่บทชุมชนมีสถานะของฝ่ายบริหารในอบต. และเป็นสมาชิกสภาอบต. อยู่ด้วยจำนวนหมู่บ้านละ 10 คน

กระบวนการจัดทำแผนชีวิตชุมชนตำบลท่าหิน

เวทีที่ 1. “เวทีลองดูก่อน”

การค้นหาแกนนำ เตรียมผู้นำเตรียมชุมชน

- กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกอบต. คณะบริหาร
- ผู้นำทางธรรมชาติสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน
- วิทยากรกระบวนการเพื่อขยายผล (กลุ่มดอกไม้อัจฉริยะ)

ครั้งที่ 1 เดือนมีนาคม 2547 ณ ศาลาวัดท่าหิน มีผู้เข้าร่วม 150 คน โดยมีคุณศิริพล สัจจาพันธุ์ คุณสุทิน หนูเพชร คุณอารักษ์ ทองเมือง คุณวิโรจน์ เอี่ยมสุวรรณ เป็นวิทยากรสร้างความเข้าใจเวทีวันนั้นสับสนพอสมควรเพราะชาวบ้านไม่เคยมีเวทีแบบนี้ ไม่เคยได้ร่วมแสดงความคิดเห็นไม่เคยได้ยินเรื่องแผน ทำไมต้องทำที่ อบต. ทำอยู่แล้วทำไมต้องเชื่อมโยงกับกองทุนหมู่บ้าน วิทยากรพยายามทำความเข้าใจมีการซักถามพอสมควรเพราะชาวบ้านไม่เคยชินกับแผนแม่บท และชินการประชุมของราชการ ซึ่งในการประชุมครั้งนี้ใช้งบประมาณของกลุ่มดอกไม้อัจฉริยะและนัดประชุมครั้งต่อไปในวันที่ 29 เมษายน 2547

ครั้งที่ 2 29 เมษายน 2547 แกนนำทำความเข้าใจ ณ ห้องประชุม รร. วัดท่าหิน โดยมีวิทยากรชุดเดิมมาทำความเข้าใจในการทำแผนชีวิตชุมชนไว้เพื่อรองรับเงินกองทุนหมู่บ้านละ 1,000,000 บาทในขณะนั้นชาวบ้านยังไม่เชื่อว่าจะได้รับและไม่มีความจำเป็นต้องเตรียมตัวอะไรก็ได้

เวทีที่ 2. การจัดเวทีเรียนรู้และสร้างความเข้าใจ

การจัดเวทีเรียนรู้และสร้างความเข้าใจ 2 ครั้ง (วัดท่าหิน, เขตห้ามล่าสัตว์ป่ากุซุด)

- สร้างความเข้าใจและเป้าหมายร่วมกัน
- การทบทวนอดีต ของคติมูมิปัญญาอาชีพ ปัญหาของชุมชน
- สร้างเครื่องมือ (แบบฟอร์ม) ในการเก็บข้อมูล

ครั้งที่ 1 เชิญกรรมการหมู่บ้านละ 10 คนมาทำความเข้าใจร่วมกันในการทำแผน

ชีวิตชุมชน โดยมีคุณศิริพล (คณะประสานงาน) ช่วยชี้แนะในการจัดทำโครงการ

ครั้งที่ 2 คุณคณินิจ มากชูชิต ใช้งบประมาณบางส่วนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ที่ลงมายังตำบลท่าหิน ให้ชาวบ้าน ได้ระดมปัญหาสรุปบทเรียนตัวเองที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าภูซุดจำนวน 1 วัน ทำโครงการเสนอเพื่อของบประมาณจากกองทุนลงทุนทางสังคมและนำไปเสนอที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ครั้งที่ 3 วันที่ 23 พฤษภาคม 2547 ทำสัญญาโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลร่วมกับคณะทำงานชุดก่อตั้งซึ่งมีสมาชิก อบต. ร่วมด้วย

ครั้งที่ 4 สร้างความเข้าใจและจัดเก็บข้อมูล เดือนกุมภาพันธ์ 2547 ณ ศูนย์เรียนรู้องค์กรชุมชนตำบลท่าหิน

ผู้เข้าร่วม 50 คน มีนางพูนทรัพย์ ศรีชู เป็นคนชี้แจงกระบวนการทำแผนฯ ช่วยกันร่างออกแบบสอบถามในการเก็บข้อมูล และเน้นข้อมูลที่เก็บต้องเป็นข้อมูลที่เป็นความจริงให้มากที่สุด โดยตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านเป็นผู้เก็บ ประกอบด้วย

ข้อมูลพื้นฐาน

เก็บตามที่มีอยู่แล้วที่ศูนย์เรียนรู้องค์กรชุมชนตำบลท่าหินตอนนั้นเป็นที่ตั้งของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลและภูมิปัญญาของคนในชุมชนได้แก่ ประวัติศาสตร์ชุมชน ศักยภาพชุมชน แผนที่ ข้อมูลส่วนตัวที่คณะทำงานมี

ข้อมูลครัวเรือนได้แก่ จำนวนสมาชิก รายได้ รายจ่าย หนี้สิน ปัญหา และสาเหตุ ของปัญหาโดยลงพื้นที่จัดเก็บตามครัวเรือน

ข้อมูลศักยภาพชุมชน ประกอบด้วยข้อมูลผู้รู้ ความรู้ ทรัพยากร ผลผลิต องค์กรชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น ใช้เวลาจัดเก็บ 1 เดือน โดยใช้แบบฟอร์มที่ร่วมกันสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บ แล้วนำข้อมูลที่เก็บมาเสนอในเวทีต่อไป

เวทีที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับหมู่บ้าน

- วิเคราะห์ข้อมูลรายหมู่บ้าน
- วิเคราะห์ข้อมูลภาพรวมระดับตำบล

วันที่ 12 มีนาคม 2547 ณ ศูนย์เรียนรู้องค์กรชุมชนตำบลท่าหินมีแกนนำ 45 คน โดยคณะทำงานและวิทยากรจากภายนอก พี่ศิริพล สัจจาพันธ์ ประชุมสรุปข้อมูลหมู่บ้าน

เวทีที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลระดับตำบล

ที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าหิน เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2547 มีแกนนำเข้าร่วม 30 คน

เวทีที่ 5 เวทีการยกร่างแผน

- ยกร่างกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์แผนงานโครงการ กิจกรรม
- การจัดลำดับความสำคัญ

เดือนเมษายน ณ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าหินมีแกนนำ 30 คน ร่วมกันสังเคราะห์ยกร่างแผนงานกิจกรรมจัดลำดับความสำคัญเพื่อนำไปประชาพิจารณ์ให้ชุมชนได้รับรู้และแก้ไขในสิ่งที่ไม่ถูกต้องตามที่ให้ข้อมูลมา

เวทีที่ 6 เวทีประชาพิจารณ์แผนระดับตำบล

- นำเสนอข้อมูลและแผนงานของตำบล
- ระดมความคิดเห็นเพิ่มเติม
- ประสานภาคีรับรู้ข้อมูลและหนุนเสริม

เดือนพฤษภาคม 2547 ประชาพิจารณ์แผนและประกาศสู่สาธารณะ ณ บริเวณหน้าองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหิน มีผู้เข้าร่วมจากหลายพื้นที่ ที่สนใจในการทำแผนชีวิตชุมชน เช่นอำเภอกระเสสินธุ์ อำเภอจะนะ อำเภอเทพา ตำบลลำไทร อำเภอนาทวี ตัวแทนกองทุนลงทุนทางสังคม พี่น้องอำเภอสติงพระและตำบลท่าหิน จำนวน 500 คน มีการจัดนิทรรศการเรื่องแผนชีวิตชุมชนและกิจกรรมของชุมชน มีการแสดงการละเล่นพื้นบ้าน เช่น ม้าหางแดง หมากกุ่มโดยผู้เฒ่า ชักเย่อ มอญซ่อนผ้า โดยตัวแทนชุมชน การแสดงบนเวทีได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนวัดท่าหินและกำนันประนอม แจ่มเมือง อบต. ชบา และคุณอุดม ศิวารักษ์ นำมาจากต่างอำเภอ

เวทีที่ 7 บูรณาการแผนสู่องค์การบริหารส่วนตำบล

ในระยะแรกที่ทำแผนเสร็จสามารถบรรจุในแผนปี แผน 3 ปี แผน 5 ปี ของอบต. เนื่องจากคณะทำงานเป็นสมาชิกอบต. และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี มีความสามัคคีกลมเกลียว นับว่าโชคดีของชุมชนท่าหิน และได้ทำแผนงานกิจกรรมต่อไปโดยบูรณาการกับการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบ และหน่วยงานของเกษตร และองค์กรพัฒนาเอกชน

เวทีที่ 8 การนำแผนสู่การปฏิบัติจริง

ผลของการปฏิบัติภายใต้แผนแม่บทชุมชนตำบลท่าหิน

กิจกรรม	หมู่ที่	สนับสนุนโดย	ผลการดำเนินงาน
1. อบรมเยาวชนสำนึกรักบ้านเกิด	4,5,6,7	องค์กรพัฒนาเอกชน/สสส.	ดี
2. อบรมเยาวชนเกี่ยวกับยาเสพติด	1-2	อบต. / สถานีตำรวจภูธร/โรงเรียน	ดี
3. ศึกษาคุณภาพกลุ่มอาชีพ	1-9	อบต./ชุมชน/SIF/ตำบลบ้านดงเมือง/กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม/EMSONG	ดี
4. แข่งกีฬาต้านยาเสพติด	1-9	อบต. / ชุมชน	ปานกลาง
5. ฟื้นฟูประเพณีจัดงานลอยกระทง	1-9	ชุมชน / อบต.	ปานกลาง
6. ซ่อมเครื่องพ่นหมอกควันไต้ยุง	1-6	อบต./ สถานีอนามัยท่าหิน	พอใช้
7. แปรรูปน้ำตาลโตนด	6	ชุมชน/ ศูนย์พัฒนาวิสาหกิจชุมชน	ดี
8. ประปาหมู่บ้าน	1,2,8	อบต.CEO/ทน.8	ดี
9. ขุดลอกคลองมิไร, คลองห้วยลาด	7,3,4	กรมชลประทาน,สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ดี
10.ปรับปรุงถนนให้เป็นคอนกรีตและลาดยาง	3,6,4	อบต.	ดี
11. ก่อสร้างบ่อแก้สชีวภาพ	4,5,6,7		ดี
12. เพาะลูกตาลสุกทำจาวตาลเชื่อม	6	กระทรวงพลังงาน ชุมชน	ปานกลาง

กลุ่ม	หมู่ที่	สนับสนุนโดย	ผลการดำเนินงาน
1. กลุ่มสัจจะทำกินพัฒนา	6	ชุมชน	ดี
2. กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมตาลโตนด	6	ชุมชน/Ensomg/กศน./สถาบันการศึกษา/ททท.	ดี
3. กลุ่มดอกไม้จันทร์	6		ดี
4. กลุ่มผลิตน้ำยาล้างจาน	6	ชุมชน/อบต./กศน./เกษตร/สสส./สจ./พร.	ปานกลาง
5. ศูนย์เรียนรู้องค์กรชุมชนภายใต้แผนชีวิตชุมชน	6	ชุมชน/ศตจปชช./SIF/สกว. ชุมชน/กศน./เกษตร/โรงไม้	ดี
6. กลุ่มแปรรูปน้ำตาลโตนด	6	ชุมชน/ศูนย์พัฒนาวิสาหกิจชุมชน	ปานกลาง

เวทีที่ 9 ศึกษาดูงาน

วันที่ 20-24 พฤษภาคม 2545 ที่วัดไผ่ล้อม จ. ตราด ดูการทำสัจจะแบบสวัสดิการและการพัฒนาภายใต้แผนชุมชน โดยมีผู้นำทางศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การปลูกป่าชายเลน และอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ การบริหารจัดการ ใช้งบประมาณ อบต.และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

เวทีที่ 10 ติดตามทบทวนประเมินและถอดองค์ความรู้

คณะทำงานตัวแทนองค์กรชุมชนและภาคีพัฒนาเครือข่ายแผนชีวิตชุมชนภาคใต้ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

ผลของกระบวนการจัดทำแผนแม่บทชุมชน

1. ได้แก่นำและคณะทำงานแผนที่มืองค์ประกอบที่หลากหลายมีศักยภาพในการทำงานได้แก่ฝ่ายบริหาร อบต. สมาชิกอบต. ผู้นำทางการ ตัวแทนกลุ่มองค์กรชุมชนจากหมู่บ้านต่างๆ
2. เกิดแผนงานหรือแผนชุมชนจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลได้แก่
 - แผนงานสร้างจิตสำนึกชุมชนและเยาวชน
 - แผนงานด้านพัฒนาผลผลิตจากนาข้าว
 - แผนงานแก้ปัญหาหยาเสพติด
 - แผนงานด้านพัฒนาอาชีพ
 - แผนงานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์/ฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรม
 - แผนงานด้านการแปรรูปเพิ่มผลผลิตตาล โตนดและการตลาด
 - แผนงานด้านพลังงานหมุนเวียน(แก๊สชีวภาพ)
 - แผนงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ซึ่งมีทั้งหมด31กิจกรรม มีผู้รับผิดชอบ โครงการหลักๆได้แก่ ชุมชนทำหิน กรรมการกลุ่ม แกน

นำตำบล อบต.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. คณะทำงานแผนชุมชนสามารถประสานความร่วมมือ บูรณาการแผนนำไปสู่การปฏิบัติกับ อบต. ได้ในบางกิจกรรมในระยะเริ่มแรกของแผนชุมชน รวมถึงการดำเนินงานร่วมกับสำนักงานนโยบายและแผนกระทรวงวิทยาศาสตร์ (เดิม) และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในการสร้างความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งสอดคล้องกับกิจกรรมภายใต้แผนชุมชนที่ได้วางไว้
4. กระบวนการแผนชุมชนสามารถสร้างความร่วมมือของชุมชนให้หันกลับมาสนใจภูมิปัญญา วิถีดั้งเดิม โหนดนาเล สร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิดและมีความภาคภูมิใจในชุมชนตัวเอง อันเนื่องมาจากคนภายนอกสนใจทำหินในฐานะที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ได้เข้ามาเยี่ยมชม
5. ทำหินเป็นชุมชนตัวอย่างที่มีบุคคลหลายกลุ่มเข้ามาเรียนรู้ชุมชน เรียนรู้ วิถี โหนดนาเล และเป็นเงื่อนไขที่ได้มีการยกระดับกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวและมีศูนย์เรียนรู้ของชุมชนเกิดขึ้น

3. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีโหนด-นา-เล ตำบลทำหิน ที่ร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากการทำแผนแม่บทชุมชน แกนนำและชาวบ้านได้มองเห็นถึงทรัพยากรในชุมชนว่าถึงเวลาแล้วที่จะต้องร่วมกันอนุรักษ์และฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรม โหนด-นา-เล3 อาชีพ 3 ฐานความมั่นคงทางด้านอาหาร จึงรวมตัวกันเป็นกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีโหนด-นา-เลและต่อมาเปลี่ยนเป็นชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านทำหิน ตำบลทำหิน อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา เป็นกลุ่มที่ก่อตั้งขึ้นโดยคนในชุมชน เมื่อปี 2545 โดยสำนักนโยบายและแผนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เข้ามาช่วยจุดประกายให้เห็นถึงความสำคัญของ

ทรัพยากรและดำเนินเป็นโครงการ เป็น 1 ใน 3 ตำบลโครงการตำบลนำร่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์รอบลุ่มทะเลสาบสงขลา มีสมาชิกกลุ่มจำนวน 75 คน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมชุมชนทำหินเป็นชุมชนการเกษตร มีวิถีอาชีพการทำนา ทำตาลโตนด ประมงพื้นบ้าน และเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะวิถีชีวิตตาลโตนดได้รับความสนใจจากกลุ่มอาชีพชุมชน เยาวชน นักเรียน นักศึกษาจากสถาบันต่าง ๆ มาศึกษาเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เป็นกลุ่มแกนนำที่มีความเข้มแข็งในด้านกิจกรรมหลาย ๆ เรื่องของชุมชนจัดอบรมเยาวชนรักษ์โหนด-นา-เล โดยมีกรรมการกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นพี่เลี้ยงให้ข้อมูลเกี่ยวกับโหนด-นา-เลเพื่อให้เยาวชนในช่วงปิดเทอมได้เรียนรู้วิถีวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ของชุมชนตัวเอง กลุ่มเยาวชนได้บรรยายความเป็นมาของตำบลทำหินให้นักท่องเที่ยวและแนะนำสถานที่ ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ปลูกป่าชายเลน ปล่อยปลา กุ้งร่วมกับกลุ่มประมงอาสาสมัครท่องเที่ยวและนักศึกษาเข้ามาดูวิถีตาลโตนดบ่อยๆ สมาชิกกลุ่มก็เริ่มเห็นว่าการดูงานมีการซื้อขายกันด้วยในเรื่องผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลทำหินมีน้ำตาลโตนดมากในกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงรวมคนที่มีภูมิปัญญาสามารถแปรรูปน้ำตาลโตนดผง(น้ำผึ้งขี้ม้า)และน้ำตาลโตนดแวนที่ช่วยลดไขมันในเลือดเหมาะสำหรับผู้ป่วยที่เป็นเบาหวาน ความดัน โลหิตสูง นอกจากนั้นการบรรยายให้นักท่องเที่ยวฟังสมาชิกไม่กล้าพูด มีการอบรมเยาวชนรักษ์โหนด-นา-เล เพื่อให้เยาวชนในช่วงปิดเทอมได้เรียนรู้วิถีวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ของชุมชนตัวเองเพื่อให้เกิดความหวงแหนทรัพยากรตาลโตนดและทะเลสาบสงขลา โดยให้เยาวชนได้บรรยายความเป็นมาของตำบลทำหินให้นักท่องเที่ยวและแนะนำสถานที่ ทำกิจกรรมร่วมกันเช่นปลูกป่าชายเลน ปล่อยปลา กุ้งร่วมกับกลุ่มประมงอาสาสมัครท่องเที่ยวพื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำที่ลดน้อยลง และนำนักท่องเที่ยวไปศึกษาวิถีชาวประมงในทะเลสาบจะเห็นว่ากลุ่มดอกไม้จันทร์เป็นตัวขยายและดึงสมาชิกเข้ามาทำกิจกรรมร่วมกัน แบ่งกลุ่มกันรับผิดชอบ เป็นตัวเชื่อมประสานแผนงานและงบประมาณในเรื่องต่างๆระหว่างหน่วยงาน อบต. เอกชน ในการรวมตัวกันนั้นมีการอนุรักษ์ฟื้นฟูทะเลสาบสงขลา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของตำบล เช่น ร่วมกับนักท่องเที่ยวปลูกต้นตาลโตนด ต้นไม้ริมถนน หญ้าแฝกกริมคลอง ปลูกป่าชายเลน(พอปลูกลูกดูแล) ร่วมกับโรงเรียน อบต. ชุมชน อสม. กลุ่มต่างๆ ร่วมปล่อยกุ้งปล่อยปลาและร่วมกันอนุรักษ์ เก็บขยะในทะเลและหมู่บ้าน

4. การแปรรูปน้ำตาลโตนดผง/น้ำตาลแวน

หากถามผู้เต่า แม่เต่าว่าต้นตาลที่อยู่ในนาใครเป็นผู้ปลูก? จะไม่มีใครตอบได้เพราะเกิดมาก็เห็นต้นตาลขึ้นอยู่ในนานแล้ว คนที่รู้จักต้นตาลโตนดนี้เป็นอย่างดี นำมาใช้ประโยชน์ทั้งรับประทานและใช้ได้อย่างเหลือเชื่อ เนื่องจากตำบลทำหินมีวัดตุดิบมากทำให้บางครั้งราคาน้ำตาลโตนดต่ำ ไม่มีใครคิดจะแปรรูปน้ำตาลที่ทำได้หลายอย่างเช่น น้ำตาลแวน เหล้าภูมิปัญญา น้ำตาลโตนดผง(น้ำผึ้งขี้ม้า)และสมาชิกได้เห็นความสำคัญ

ของประโยชน์ที่มีต่อสุขภาพที่เดิมคนทำหิณกินน้ำตาลโดนด(น้ำผึ้ง)ในการทำอาหารคาวหวาน ไม่ใช่ใช้น้ำตาลทราย คนเหล่านั้นจะไม่ค่อยเจ็บป่วยหรือเป็นโรค อายุยืน ปัจจุบันคนลี้มภูมิปัญญาเดิมหันมาบริโภคนียม ทำให้สุขภาพแยลง ป่วยมากขึ้นโดยเฉพาะเบาหวาน ความดัน กลุ่มชาวบ้านทำหิณจึงรวมตัวกันเพื่อทำการผลิตน้ำตาลโดนดผง เริ่มจากการนำน้ำตาลเข้มข้นมาเคี้ยว 30 นาที โดยไม้กวน(ทำจากรากต้นลำภู)กวนตลอดเวลาพออุเหนียวได้ที่ก็ยกกลงจากเตากวนไปเรื่อย ๆ จนแห้งเป็นผง นำมาขยึบนตะแกรงลวดจนเป็นผงละเอียดแบ่งบรรจุใส่ภาชนะ น้ำตาลผงของกลุ่มชาวบ้านทำหิณเป็นน้ำตาลโดนดของแท้จากธรรมชาติที่ไม่มีสารอื่นเจือปน เหมาะสำหรับผสมเครื่องดื่มที่ต้องการความหวาน น้ำตาลโดนดร่างกายสามารถดูดซึมเข้าไปใช้ได้เร็ว ทำให้น้ำตาลในเลือดต่ำจึงเหมาะอย่างยิ่งสำหรับผู้เป็นโรคเบาหวาน นอกจากนี้การบริโภคน้ำตาลโดนดแทนน้ำตาลทรายเท่ากับการมีส่วนร่วมช่วยลดปริมาณการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ช่วยชุมชนให้มีรายได้เสริม และส่งเสริมให้มีการดูแลสุขภาพตนเอง ชุมชนยังขาดความรู้ในด้านวิชาการในการพัฒนาคุณค่าของตาลโดนดเพื่อเพิ่มความสำคัญทำให้คนรับประทานเชื่อถือ ได้เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาให้กับส่วนที่เกี่ยวข้องมาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง(MACORIN)ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ(สวทช.)ได้ให้โอกาสชุมชนตำบลทำหิณในการดำเนินกิจกรรมโดยการทำปัญหาอุปสรรค แนวทางในการพัฒนา ฝึกอบรม ศึกษาคุณารูปแบบการแปรรูปน้ำตาลโดนดการทำสบู่ตาลโดนด ตลอดจนถึงรูปแบบบรรจุภัณฑ์ อุปกรณ์และวัตถุดิบในการผลิตสบู่และน้ำตาลโดนดผง

5. การแปรรูปไม้โหนด

จากการเห็นเศษไม้ตาลถูกทิ้งอยู่ในทุ่งนาโดยนำมาใช้ประโยชน์แค่การทำเชื้อเพลิงเคี้ยวน้ำตาลและจากการได้ไปศึกษาคุณารูปแบบเปิดตาได้เห็นการพัฒนาของเพื่อนในการแปรรูปเศษไม้ตาลและตกลงกันว่าจะไม่นั้นโคนต้นตาลจะใช้เศษไม้ตาลหรือต้นตาลที่แก่จัดไม่สามารถให้ผลผลิตได้อีกแล้ว นำมาแปรรูปกลุ่มดอกไม้จันทน์จึงได้ประสานงานกับเกษตรอำเภอ(คุณลาภ นัคราบัณฑิต) ในการขอให้พากลุ่มผู้ชายที่เป็นช่างไปดูงานการแปรรูปไม้ตาลมีจังหวัดเพชรบุรี กลับมาได้ขอรับการสนับสนุนจาก สส.วินัย เสนเนียม ในการจัดหาอุปกรณ์การกลึง โดยผ่านงบประมาณจากสหกรณ์การเกษตรสตึงพระ และได้ทดลองหารูปแบบที่ตลาดสนใจจนเป็นที่ยอมรับ แต่การดำเนินการมีอุปสรรคเรื่องส่วนตัวที่ไม่สามารถจะอาศัยอยู่ในตำบลทำหิณได้ กลุ่มจึงยังไม่มีมีการดำเนินงานต่อจึงคืนอุปกรณ์เครื่องมือให้กับทางสหกรณ์

6. การดูแลสุขภาพโดยการจัดการแนวเขตอนุรักษ์ปล่อยพันธ์สัตว์น้ำ

จากปัญหาทรัพยากรสัตว์น้ำลดลง ทะเลสาบตื้นเขิน อาชีพของคนในชุมชนเปลี่ยนไปเป็นแรงงานรับจ้างนอกพื้นที่ ชาวประมงมีการรวมตัวกันในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทะเลสาบสงขลา โดยรวมเป็นกลุ่มประมง

อาสาตำบลทำหิน มีการประชุมแลกเปลี่ยนปัญหาและแนวทางแก้ไขร่วมกับหน่วยงานประมงในการเพิ่ม ทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลาโดยการทำแนวเขตอนุรักษ์ในทะเลสาบสงขลาโดยกำหนดการใช้ตาอวน ร่วมกันไม่ต่ำกว่า 5 เซ็นวัน 3 เดือนคือพฤศจิกายน- มกราคม ที่มีกุ้งตามธรรมชาติเข้ามา ให้ใช้ตาอวน 3.5 เซ็น ได้ ร่วมปล่อยพันธุ์และดูแลแนวเขตอนุรักษ์ กลุ่มประมงเองก็มีบทบาทในการนำท่องเที่ยวไปคู่วิถีการทำประมง ในทะเลสาบและชมธรรมชาติ นกน้ำนานาชนิด เกาะแก่งต่างๆในทะเลสาบสงขลา การปลูกหญ้าแฝก การเก็บ ขยะในทะเลสาบสงขลา การปลูกป่าชายเลนเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ การเสนอการขุดลอกคลองโดยไม่ ทำลายป่าชายคลองถึงตอนนี้ชาวบ้านที่ทำประมงมีจำนวน 200 ครอบครัว สามารถจับสัตว์น้ำได้อย่างน้อยวันละ 500 บาท ชาวประมงมีจิตสำนึกในการร่วมอนุรักษ์ทะเลสาบมากขึ้น เห็นได้จากการจับกุ้งไข่ได้ก็มาปรึกษาหารือ กันว่าให้อวนลากุ้งไข่ให้วางไข่ก่อนแต่ต้องการหาองค์ความรู้ในการเพาะฟักพันธุ์สัตว์น้ำโดยประสานกับประมง ศูนย์เพาะพันธุ์สัตว์น้ำ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง(MACORIN)ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ(สวทน.)

7. กลุ่มร้านค้าชุมชนการรวมกันซื้อและมีการปันผลคืนสมาชิก

จากการได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้เวลารวมกลุ่มทำดอกไม้จันทน์ในวันพฤหัสบดี และวันศุกร์ แกนนำของหมู่ที่ 4 ตำบลทำหินมีแนวคิดในการจัดทำร้านค้าชุมชนที่ชุมชนได้ช่วยบริหารจัดการ และรับผลประโยชน์ร่วมกัน แกนนำดอกไม้จันทน์ได้ประสานงานกับทาง กศน.สทิงพระและ สส.วินัย เสน เนิยม พวกกลุ่มที่สนใจไปทัศนศึกษาดูงานการบริหารจัดการร้านค้าชุมชน 2 ครั้ง เมื่อกลับมาก็รวบรวมสมาชิกที่ สมัครใจได้จำนวน 125 คน จากหลายหมู่บ้าน อาคารที่ทำการถาวรขึ้นบริจาคนำโดยคนและช่วยกันก่อสร้างจน เสร็จและ สส.วินัย เสน เนิยมได้ให้การสนับสนุนอุปกรณ์ ตอนนี้มีการปันผลคืนสมาชิกทุกปี ชุมชนเห็น ความสำคัญในการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการมากขึ้นปันผล 50 % ตำรองร้าน 30% งบบริหารร้าน 20%

8.การจัดสวัสดิการโดยชุมชน ตั้งกลุ่มตั้งจะวันละบาท

จากการรวมกลุ่มต่างๆในตำบลมีหลายกลุ่มองค์กรชุมชนและแกนนำได้เห็นแล้วว่ามิแต่การทำกิจกรรม เพื่อส่วนรวมแต่ไม่มีหลักประกันคนทำงานประกอบกับแกนนำตำบลทำหินได้ไปสัมพันธ์กับกลุ่มเครือข่ายอื่นๆ ในจังหวัดได้เรียนรู้การจัดสวัสดิการโดยภาคประชาชนมีการออมวันละบาทเพื่อจัดสวัสดิการให้กับตัวเอง มีการ ประชุมแกนนำและชาวบ้านในการทำความเข้าใจการทำสวัสดิการภาคประชาชน หาสมาชิกผู้ร่วมอุดมการณ์ ครั้งแรกได้จำนวน 555 คน ปัจจุบัน มีจำนวน 1,479 คน ก่อตั้งเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2551 จำนวนเงินจัดสวัสดิการ ทั้งหมดของชุมชนถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2554 จำนวน 1,213,713 บาท ใช้สวัสดิการไปแล้ว 489,219 บาท รัฐบาล สมทบจำนวน 232,870 บาท มีการจัดสวัสดิการ 5 อย่างได้แก่ สวัสดิการคลอดลูก สวัสดิการเจ็บป่วยนอน โรงพยาบาล สวัสดิการเสียชีวิต สวัสดิการคนทำงาน สวัสดิการทุนยืมเพื่อการศึกษา ทุนประกอบอาชีพ

9.การจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน

จากการที่มีกลุ่มองค์กรต่างๆ ในหมู่บ้าน/ตำบลที่หลากหลายเช่นกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มประมงอาสา กลุ่มดอกไม้จันทร์ ชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีโหนด-นา-เล กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มอส.สำรอง กลุ่ม อสม. กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน ฯลฯ ต่างคนต่างทำไม่ได้มีการพูดคุยร่วมกัน เป็นโอกาสดีที่มี พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนผ่านมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2551 เสนอโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อให้ชุมชนที่มีที่ยืนมีศักดิ์ศรีร่วมชื่อนาคค เพื่อให้ชุมชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับ พรบ. สภาองค์กรชุมชนเข้าใจในสาระและเป้าหมายสำคัญของสภาองค์กรชุมชน โดยเชิญแกนนำกลุ่มองค์กรต่างๆ ในตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิก อบต. ประชาชนชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ อสม. เยาวชน ครู ปลัดอบต. หัวหน้ากองการศึกษา การประชุมครั้งนี้เป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันทุกฝ่ายในตำบลเพื่อเกิดความเข้าใจตรงกันในการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน หากกลุ่มองค์กรใดเข้าใจและมีความพร้อมหลังจากทำความเข้าใจก็ให้จัดแจ้งได้ทันที มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 185 คน ในที่ประชุมมีข้อสรุปว่าตำบลทำหินจะดำเนินการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน คนทำหิน “สภาองค์กรชุมชนตำบลทำหิน” เป็นเวทีพูดคุยถึงปัญหา ผลกระทบต่อตำบลทำหิน และมีมติให้จัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลทำหินในวันที่ 30 พฤษภาคม 2551 มีกลุ่มองค์กรชุมชนจำนวน 30 กลุ่มเข้าร่วมจัดแจ้ง หลังจากนั้นได้ร่วมจัดทำแผนชุมชนบูรณาการของตำบลทำหิน โดยมีโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาคความยากจนการพัฒนาสังคมและสุขภาวะจังหวัดสงขลา งบประมาณจาก สกว. ได้มีมติปรับยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลทำหินจาก 5 ยุทธศาสตร์เป็น 7 ยุทธศาสตร์และจัดทำแผนประเด็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีโหนด-นา-เล จะเห็นได้ว่า การนำเสนอแผนจากสภาองค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้บรรจุไว้ใน อบต.ทั้งหมด มีทั้งที่ อบต.สนับสนุนเช่นด้าน โครงสร้างพื้นฐาน อาชีพ และที่ประชุมสภาองค์กรชุมชนเป็นที่ประชุมในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการรวมกลุ่มใหม่ เช่นกลุ่มคนขึ้น โหนด ทางองค์การบริหารส่วนตำบลต้องการที่จะสนับสนุนสวัสดิการคนขึ้น โหนด จึงให้สภาองค์กรชุมชนเป็นกลไกในการประสานเชื่อมโยง รวมถึงกลุ่มทำนาและกลุ่มปุ๋ยชีวภาพ ชุมชนได้ร่วมกับกลุ่มสัจจะวันละบาท สมาชิกของกลุ่มอาชีพในตำบลทำหินหากเป็นสมาชิกของกลุ่มสัจจะวันละบาทอยู่ด้วยก็สามารถได้รับความช่วยเหลือสวัสดิการด้านอุปโภคในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องและจำเป็น หน่วยงานก็ใช้เวทีของสภาองค์กรชุมชนเป็นจุดในการประสานงานเรื่องราวต่างๆ

10.การซ่อมสร้างบ้านที่อยู่อาศัย มีการออมทรัพย์30 บาท

การรวมตัวของคนในทำหินภายใต้สภาองค์กรชุมชนตำบลทำหินได้เข้าไปมีส่วนร่วมในขบวนการพัฒนาของการพัฒนากลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่จัดแบ่ง โชนการพัฒนาเป็นคาบสมุทรสทิงพระ และขบวนจังหวัดสงขลาที่สนับสนุนโดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) ตอนแรกคุณกระจำจ ชูชื่นซึ่งเป็นคณะทำงานโครงการฯจังหวัด มาประสานที่ อบต.เพื่อหาคนมาร่วมประชุมเรื่องที่อยู่อาศัย โดยบอกว่าจะมีงบให้

12,780,000 บาท โดยให้มาประชุมกันที่ นาทวี ทางนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหินได้ประสานกับสภา
องค์การชุมชนในการหาแกนนำให้ครบทุกหมู่บ้านเข้าร่วมประชุมรับทราบการดำเนินโครงการแก้ปัญหาความ
เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินโดยชุมชนจังหวัดสงขลา หลังจากนั้นก็นัดประชุมแกนนำที่ไปประชุม
เพื่อให้เข้าใจตรงกันอีกครั้งที่ ศาลาป่าหมูก ต.ท่าหิน ว่าถ้ามีงบมาซ่อมสร้างบ้านที่อยู่อาศัยจะเป็นอย่างไร จะตก
ลงรับหรือไม่ ซึ่งในที่ประชุมตกลงว่ารับโครงการนี้ หลังจากนั้นก็ได้กลับไปประชุมที่ สสว. 12 อีกครั้ง แต่ครั้ง
นี้งบลดลงเหลือ 11,780,000 บาท จากนั้นก็กลับมาประชุมชาวบ้าน กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน
ผู้ทรงคุณวุฒิ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิก อบต. ผู้นำศาสนาเพื่อทำความเข้าใจกับโครงการฯหา
คณะกรรมการที่มีองค์ประกอบหลากหลายในหมู่บ้าน พร้อมเปิดรับคนที่เดือดร้อนให้มาสมัครที่กรรมการของ
แต่ละหมู่บ้าน และกรรมการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อนที่ยังไม่กล้าเข้าร่วมโครงการพิจารณา หาข้อมูลจริง
อีกครั้ง เมื่อได้ข้อมูลครบแล้วก็รวบรวมข้อมูลของหมู่บ้าน จัดประชาคมในระดับหมู่บ้านพร้อมจัดลำดับความ
เดือดร้อนจากหมู่บ้าน ส่งไปรวบที่คณะกรรมการตำบล และจัดประชาพิจารณ์รับรองข้อมูลในระดับตำบลโดย
เชิญองค์ประกอบจากทุกภาคส่วนเข้ามาร่วม จากนั้นก็ได้ทำโครงการนำเสนอขอซ่อมสร้างบ้านเมื่อวันที่ 5
มกราคม 2553 ที่โรงแรมซีเอส ปัตตานี และได้ดำเนินการซ่อมสร้างบ้าน ซึ่งการทำงานก็มีการประชุมทุกเดือน
โดยผ่านสภาองค์การชุมชน ซึ่งจะคุยกันทุกๆเรื่อง และเน้นการมีส่วนร่วม ไม่ใช่เฉพาะเรื่องที่อยู่อาศัย

กระบวนการจัดทำโครงการ

เริ่มทำโครงการตั้งแต่วันที่ 30 เดือนกันยายน.พ.ศ 2552 งานที่ได้ทำมาแล้วได้แก่

การจัดตั้งคณะทำงานพัฒนาที่อยู่อาศัยตำบล จำนวนคณะทำงาน. 42 คน

การจัดตั้งคณะทำงานพัฒนาที่อยู่อาศัยระดับหมู่บ้าน จำนวนคณะทำงาน. 106 คน

การร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์ผู้เข้าร่วมโครงการ เมื่อวันที่ 11 เดือน..สิงหาคม 2552

การประชุมทำความเข้าใจแบบสอบถามข้อมูลผู้เดือดร้อน

การรวบรวม/สำรวจข้อมูลครัวเรือนผู้เดือดร้อนที่อยู่อาศัย

การจัดเวทีประชาคมรับรองข้อมูลระดับตำบลเมื่อวันที่ 2 เดือน.ธันวาคม 2552

งานอื่นๆ ได้แก่ จัดประชาพิจารณ์ระดับหมู่บ้าน 9 หมู่บ้านกำหนดการลงเวทีประชาคมแต่ละหมู่บ้าน

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาผู้เดือดร้อนของคณะทำงานตำบลและ หมู่บ้าน(นอกเหนือจากหลักเกณฑ์
กลางโครงการ)ดังนี้

- 1.การออมทรัพย์เดือนละ 30 บาททุกวันที่ 14 ของเดือน ณ วัดท่าหิน
- 2.กรณีสร้างบ้านใหม่/ซ่อมแซม/ต่อเติมต้องสมทบค่าแรงงานทุกกรณี
- 3.กรณีสร้างบ้านใหม่ใช้เวลา 3 เดือน เดือนที่ 4 จะต้องผ่อนเงินส่งคืนภายในระยะเวลา 10 ปี ทุกเดือน
- 4.กรณีซ่อมแซม/ต่อเติมใช้เวลา 1 เดือน เดือนที่ 2 จะต้องผ่อนเงินส่งคืนภายในระยะเวลา 5 ปี ทุกเดือน

5. การสร้างบ้านใหม่/ซ่อมแซม/ต่อเติมกรณีที่ดินจะต้องมีคนค้ำประกัน 2 คน หากผิดสัญญาคนค้ำประกันต้องรับผิดชอบในการคืนทั้งหมด
6. กรณีเจ้าของบ้านเกิดอุบัติเหตุเสียชีวิตแต่มีทายาทอาศัยอยู่ในบ้านให้ทายาทรับผิดชอบ
7. กรณีเจ้าของบ้านเกิดอุบัติเหตุพิการช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ให้สงเคราะห์ไม่เอาคืน

จุดประสงค์การจัดทำโครงการ

1. เพื่อให้ครอบครัวยากจน รายได้น้อยที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยได้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง
2. เพื่อให้ชุมชนที่มีปัญหาที่อยู่อาศัยได้ร่วมกันจัดการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย เพื่อนำไปสู่การจัดการกันเองในชุมชน
3. เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เข้มแข็งโดยชุมชนท้องถิ่นเป็นหลักในการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่ความสามัคคีในชุมชน

เป้าหมาย

1. เพื่อให้คนจนได้มีบ้านอยู่เป็นของตนเอง
2. เพื่อให้ชุมชนแต่ละหมู่บ้านเข้มแข็ง
3. เพื่อให้คนในชุมชนมีความสามัคคีกัน

จัดทำข้อมูลผู้เดือดร้อน โดยการใช้ข้อมูลที่มีอยู่เดิมจากครัวเรือนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ของพัฒนาชุมชน และแผนชุมชนตำบลท่าหิน

-สำรวจข้อมูลครัวเรือนผู้เดือดร้อนคณะทำงานชุมชน โดยให้ผู้เดือดร้อนมาแจ้งความประสงค์ คณะทำงานลงพื้นที่สำรวจเพิ่มเติม

-สรุปข้อมูลโดยคณะทำงานหมู่บ้านและรวบรวมโดยคณะทำงานตำบล
รวมครัวเรือนที่ได้จัดทำข้อมูล. 245 ครัวเรือน

11. การทำสมุดลูกโหนดลูกผลิตภัณฑ์เพื่อความงามภูมิปัญญาชาวบ้านท่าหิน

สมุดตาลโดนด หรือที่ชาวบ้านในละแวกคาบสมุทรสทิงพระ ชุมชนเก่าแก่คู่มืองสงขลา เรียกขานกันอย่างคุ้นปากว่า สมุดลูกโหนดลูก เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนที่แปรรูปจากผลผลิตทางการเกษตรและเพื่ออนุรักษ์วิถีชีวิต “โหนด-นา-เล และใช้ทรัพยากรที่มีในชุมชนให้เกิดคุณค่า โดยเฉพาะคุณสมบัติเฉพาะตัวของสมุดตาลโดนดจากภูมิปัญญา ใช้สำหรับล้างหน้า ถูตัวชำระผิวสรรพคุณ ประกอบด้วยสาร"เบต้าแคโรทีน" (Beta

Carotene) ช่วยต้านการเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็งผิวหนัง ช่วยบำรุงผิว ทำให้ผิวขาวนุ่ม และมีฤทธิ์ต้านเชื้อรา ช่วยประเทินผิวของสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี

ชุมชนทำหินตั้งอยู่ในคาบสมุทรสทิงพระ มีต้นตาลโตนดอยู่เป็นจำนวนมากโดยวิถีชีวิตของชุมชนล้วนเกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากต้นตาลโตนดในการเลี้ยงปากเลี้ยงท้องมาตั้งแต่บรรพกาล

จุดเริ่มต้นของการทำสบู่ตาลโตนดสุกเกิดจากความช่างสังเกตของนางพูนทรัพย์ ศรีสุข ประกอบกับความใฝ่รู้และมุ่งมั่นในการใช้ประโยชน์จากตาลโตนดวัตถุดิบหลักที่มีอยู่ในพื้นที่ให้มากที่สุดและที่สำคัญต้องมีความแปลกใหม่ไม่ซ้ำแบบใคร(ใครซ้ำไม่ว่ากัน) จนนำมาคิดค้น วิจัยการการทำสบู่ตาลโตนดสุกที่ปัจจุบันได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางทั้งในชุมชนและต่างจังหวัด เริ่มจากครั้งหนึ่งในวัยเด็กพ่อแม่ให้ออกไปหาลูกตาลสุกมาบิขย้าและเอาน้ำมาเลี้ยงหมูและพบว่าหลังจากขย้าลูกตาลสุกเสร็จแล้วมือจะและนุ่ม ทำให้เป็นความคิดในการจุดประกายในการเมตต้นนำลูกตาลสุกมาผลิตเป็นสบู่ตาลโตนดเพื่อบำรุงผิวในปัจจุบัน

การผลิตเป็นสบู่ตาลโตนดก้อนแรกได้ทดลองนำร่องใช้ในครอบครัวเนื่องจากต้องยอมรับว่าในระยะแรกไม่มีใครกล้าใช้เพราะไม่มั่นใจในผลหรือคุณสมบัติจะมีดีแค่ไหน โดยเฉพาะเมื่อในท้องตลาดมีตัวเลือกและกระแสนิยมใช้ของผลิตจากยี่ห้อที่มีชื่อเสียงในสินค้าประเภทเดียวกันวางขายอยู่มากมาย กระทั่งผลการทดลองใช้กับคนในบ้านผ่านไป จึงได้ขยับไปสู่เพื่อนฝูงให้ทดลองใช้ แจกจ่ายให้กลุ่มชาวบ้านและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ตำบลท่าหิน จนในที่สุดได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางได้รับเชิญเป็นวิทยากรพิเศษสอนในสถานศึกษาและกลุ่มแม่บ้านต่างตำบล ทำให้ชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีโหนด-นาเลที่มีสมาชิกอยู่ประมาณ 105 คน ได้แยกในการรวมกลุ่มคนในการผลิตสบู่ตาลโตนดสุกประมาณ 20 คน เพื่อมุ่งผลิตอย่างจริงจัง

สำหรับสบู่ตาลโตนดสุก จะเน้นใช้วัตถุดิบที่มีในธรรมชาติและหาได้ในท้องถิ่น มีส่วนประกอบสำคัญ 3 อย่าง เช่น เนื้อลูกตาลสุก ซึ่งหาง่ายในพื้นที่ทำให้สบู่มีสีเหลืองนวลน่าใช้ น้ำผึ้งรวงเพื่อบำรุงผิวและสารกิริเซอริน(เป็นส่วนประกอบในการทำสบู่) ปัจจุบันสามารถผลิตสบู่จำหน่ายอย่างน้อยวันละ 200-300 ก้อนต่อวัน ขึ้นอยู่กับการสั่งของเข้ามา โดยมีให้เลือก 2 แบบคือ สบู่ตาลโตนดก้อนเรียบและลายดอกไม้ จำหน่ายราคาก้อนละ 35 บาท

ขั้นตอนในการผลิตและวิจัยได้รับความร่วมมือจากสถาบันการศึกษา เช่นสถาบันทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง(MACORIN) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์หาดใหญ่ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทน.) วิทยาลัยภูมิปัญญาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ ให้ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ ศึกษาดูงาน อบรม วิจัยการทำสบู่ ตลอดจนสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เช่นจากเดิมผลิตเป็นก้อนปกติพัฒนาเป็นลายดอกไม้ และพบคุณสมบัติทางวิชาการ ประกอบด้วยสาร"เบต้าแคโรทีน" (Beta Carotene) ช่วยต้านการเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็งผิวหนัง ช่วยบำรุงผิว ทำให้ผิวขาวนุ่ม และมีฤทธิ์ต้านเชื้อรา

ปี 2546 รัฐบาลให้ความสำคัญต่อโครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาโดยมีความมุ่งหวังจะนำความ
สมบูรณ์กลับสู่ทะเลสาบสงขลาแต่การพัฒนาไม่ตรงกับความต้องการของชุมชนชุมชนทำหินซึ่งเป็นชุมชนที่
ตั้งอยู่บนคาบสมุทรสทิงพระลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาได้พยายามนำแผนชีวิตชุมชนที่คนตำบลทำหินกำหนดขึ้น
ไปบูรณาการกับแผนพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาปรากฏว่ามีการสนับสนุนกิจกรรมจากหน่วยงานภาคีต่างๆ
หลายกิจกรรมเช่น โครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โครงการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพโครงการก่อสร้างบ่อ
แก๊สชีวภาพโครงการจัดการแหล่งน้ำขนาดเล็กและโครงการแปรรูปผลผลิตจากตาล โตนดซึ่งโครงการที่กล่าวมา
ทั้งหมดสามารถเปลี่ยนวิถีชีวิตชุมชนคนทำหินไปสู่ความยั่งยืนได้ระดับหนึ่งโดยมีความมุ่งหวังจะนำความ
สมบูรณ์กลับสู่ทำหิน

12. การเตรียมรับมือภัยพิบัติโดยชุมชน

1 พฤษจิกายน พ.ศ. 2553 จากเหตุการณ์น้ำท่วม พายุหมุนฤดูร้อน พายุดีเปรสชั่นถล่มในบริเวณ
คาบสมุทรสทิงพระ เกิดภัยพิบัติบ่อยครั้งมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความเสียหายของบ้านเรือน ทรัพย์สิน เครื่องมือ
ประกอบอาชีพ ไร่นา สวน และขาดแคลนในเรื่องต่างๆทั้ง อาหารคน อาหารสัตว์ สถานที่อพยพคนและสัตว์
น้ำดื่ม ฯลฯ

จากประสบการณ์การเกิดภัยพิบัติ ตัวแทนสภาองค์กรชุมชนและชาวบ้านที่มีจิตอาสาร่วมมือกับองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นระดมสำรวจความเสียหายทำให้เกิดฐานข้อมูลเดียวกัน จำแนกการช่วยเหลือ
ที่จำเป็นเร่งด่วนให้อบต.ช่วยเหลือก่อน และประสานงานกับอำเภอและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือที่
เนื่องต่อไป

ในอนาคตตำบลทำหินก็เป็นพื้นที่ที่เกิดภัยพิบัติต่อเนื่องเรื่องของน้ำท่วม จึงจัดประชุมร่วมกับ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เช่น อบต. ประมงอำเภอ ปศุสัตว์อำเภอ พัฒนาชุมชน กศน. โรงพยาบาลส่งเสริม
สุขภาพตำบล โรงเรียน เกษตรตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกอบต. กลุ่มองค์กรต่างๆภายใต้สภาองค์กรชุมชน
ได้เห็นภารกิจ/หลักเกณฑ์/แผนงานของหน่วยงาน ในการช่วยเหลือภัยพิบัติ ปศุสัตว์มีयरักษาสัตว์ อบต.ตั้งบ
กลางไว้ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีयरักษาโรค มีการระดมความคิดเห็นในการแก้ปัญหาาร่วมกัน
เพื่อให้การแก้ปัญหาามีประสิทธิภาพสูงสุด

สิ่งสำคัญในการจัดการรับมือภัยพิบัติต้องจัดการอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ เน้นกระบวนการมี
ส่วนร่วมและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน การดำเนินงานรวดเร็วทันเหตุการณ์สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี
วัฒนธรรมท้องถิ่นฉะนั้นสภาองค์กรชุมชนต้องเป็นแกนหลักในการพัฒนาเรื่องข้อมูลร่วมกับ อบต. ให้เกิดการ
ดูแลกันเองในชุมชน หากเกินศักยภาพจึงจะขอความร่วมมือจากภายนอก สามารถลดการทุจริตคอร์รัปชัน เป็น
โอกาสในการพัฒนาศักยภาพของชุมชน นักจัดการชุมชนให้เข้าถึงปัญหาและวิเคราะห์เชิงโครงสร้าง อันเป็น

การนำสู่การจัดการตนเองและทรัพยากรร่วมกันอย่างยั่งยืน สร้างเครือข่ายเพิ่มขึ้นเพื่อเชื่อมโยงภาคีอื่นอย่างมีพลัง ผลักดันสู่นโยบายสาธารณะ

การจัดการที่เกิดขึ้นแล้ว

- มีการเตรียมเสบียง ข้าวสาร น้ำ อาหารแห้ง เตรียมพร้อม รับประทานได้ 10 วัน
 - มีการทำสมุดโทรศัพท์ ของศูนย์ราชการ หน่วยงานนอก และ สมาชิกในชุมชน สำหรับใช้ในงานภัยพิบัติ
 - อบรมการดูแลสุขภาพอากาศ
 - มีการอบรมวิทยุสื่อสาร โดย นักศึกษามทร.ศรีวิชัย
 - การเคลื่อนย้ายคน เคลื่อนย้ายสัตว์
 - ตั้งศูนย์เฝ้าระวัง ที่ อบต.
 - กำหนดการใช้สัญญาณเตือนภัย ว่าแต่ละหมู่บ้านเมื่อได้รับข่าวจะใช้สัญญาณใด
 - การทำศูนย์อพยพ 4 ที่ คือ ที่โรงเรียน 3 โรง ที่วัด 2 รพสต. 2
 - มีการติดตามข่าวพยากรณ์อากาศ สื่อสารด้วยวิทยุเครื่องแดง โทรศัพท์
 - การขุดลอกคูคลองระบายน้ำ โดยท้องถิ่น ทหาร
 - การระดมทุนการถนอมถนอมในป่าช้าที่ไว้สัตว์
 - แบ่งบ้านมีอาสาสมัครรับผิดชอบ
 - จัดเวรยามร่วมกับ อบต.
 - จัดทำคู่มือการเตรียมรับมือภัยพิบัติ
 - ทำแผนที่ครัวเรือน/อาสา/คนป่วย
 - อบต./รพสต. ออกคำสั่งจัดตั้งคณะกรรมการร่วมกัน
 - หน่วยงาน รับแผนที่ชุมชนคิดไปทำ
- กศน. /รพสต. การปฐมพยาบาล สาธารณสุขทำเป็นวาระของอำเภอ
- ประมง/ปศุสัตว์/เกษตร สำรวจบ่อปลา เรือ สัตว์ นาขึ้นทะเบียน ทำนาก่อนที่จะมีน้ำท่วม ใช้พันธุ์ข้าวปลูกขึ้นน้ำ
- นักศึกษาฝั่งเมืองจับพิภักต์ความลาดชันของพื้นที่ในการแก้ปัญหา น้ำท่วม
- จัดทำแผนที่ทำมือและ GIS

อุปกรณ์

- มีคอมพิวเตอร์
- มีเสียงตามสาย

- ว แดง มี 10 เครื่อง
- เรือ 1 ลำ เรือชาวประมง

การขยายผล

- ตำบลคลองรี บ่อแดง นำแบบสอบถามไปประยุกต์ใช้
- สาธารณสุขอำเภอ นำเรื่องภัยพิบัติไปเป็นวาระสุขภาพอำเภอ
- การระดมของไปช่วย นครฯ กทม.

ศูนย์น้ำทะเลสาบสงขลา
www.SongkhlaLake.com

สรุปบทเรียนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีไหนด-นา-เล

1. การฟื้นฟูทรัพยากรไหนด-นา-เล

ไหนด ชุมชนได้มีการรวมตัวกลุ่มคนขึ้นไหนด ปีนตาลให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิต ความเป็นมาและประโยชน์ของตาลโตนด ผู้หญิงมีการแปรรูปตาลโตนดเป็นน้ำตาลโตนดแว่น น้ำตาลโตนดผง ประโยชน์ของน้ำตาลโตนด ร่างกายสามารถดูดซึมได้ช้า ต่อด้านอนุมูลอิสระ ไม่เพิ่มปริมาณน้ำตาลในเลือด เหมาะสำหรับคนที่ต้องการควบคุมไขมันในเลือด เบาหวาน ความดัน มีการปลูกต้นตาลพันธุ์ดีเพิ่มโดยชุมชน และนักท่องเที่ยว ฟื้นฟูภูมิปัญญาจักรสานโดยบรรจุในสาระท้องถิ่นของโรงเรียนในพื้นที่

นา ชุมชนทำหินทำนากันเป็นอาชีพ แต่เนื่องจากการพัฒนาของภาครัฐทำให้วิถีชีวิตการทำนา เปลี่ยนไปจากเดิมที่ใช้ปุ๋ยคอก และพันธุ์ข้าวพื้นบ้าน มาใช้ปุ๋ยเคมีและพันธุ์ข้าวลูกผสมเต็ม ปัญหาที่เกิดขึ้นน้ำท่วม ต้นข้าวจะเสียหายเนื่องจากจมน้ำหมด กลุ่มทำนาก็มีการฟื้นฟูเรื่องการปลูกข้าวพื้นบ้านสามารถหลวบน้ำ หรือสูงพื้นน้ำและเรียนรู้การทำปุ๋ยชีวภาพจากตาลโตนด จากการทำหมักหัวปลาที่ได้จากทะเลสาบเพื่อนำไปใช้กับ นาข้าวพื้นดินให้ดีดั้งเดิมเพื่อน้ำที่จะลงสู่ทะเลสาบสงขลาดีขึ้นมีสัตว์น้ำอาศัยอยู่ได้

เลหรือทะเลสาบสงขลา จากที่มีการปิดทะเลสาบไม่เชื่อมต่อกับทะเลอ่าวไทยพันธุ์สัตว์น้ำก็ น้อยลง ชาวประมงมีการรวมตัวใช้ชื่อกลุ่มประมงอาสาเพื่อทำแนวเขตอนุรักษ์ ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำร่วมกับประมง อำเภอ ประมงจังหวัด สถาบันเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเก่าแสง องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วน ตำบล เอกชน ร่วมกันวางกฎกติกาในการจำกัดตาอวนเพื่อจับสัตว์น้ำตัวใหญ่ อบรมในการแปรรูปอาหารทะเล

ในการอนุรักษ์วิถีชีวิตไหนด-นา-เล ชุมชนใช้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เข้ามาเพื่อให้ชุมชนได้มี จิตสำนึกและวางแผนทรัพยากรอย่างเห็นคุณค่า และสามารถสืบทอดสู่เยาวชนต่อไป โดยมีนักเรียน นักศึกษา กลุ่มอาชีพ ชาวต่างประเทศ กลุ่มสนใจทั่วไป จำนวนเดือนละ 200-300 คน ได้เข้าไปเรียนรู้ มีกิจกรรม เช่น การทำน้ำผึ้งแว่น น้ำผึ้งมีการแบ่งกันผลิตรวมกันขาย ผลิตภัณฑ์ดั้งเดิม มีลูกค้าสุขภาพจากบริษัทสังค มสุขภาพ(เลมอนฟาร์ม)ติดต่อเป็นประจำทำให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น 3000-5000 บาท ต่อเดือน สำหรับการแปรรูปสบู่ตาลโตนด ที่ชุมชนอยากให้มีเอกลักษณ์ของแบบพิมพ์สบู่รูปลูกตาลเพื่อให้ ชุมชนได้ผลิตสบู่ตามความต้องการของตลาดได้ตามความต้องการของลูกค้าเดือนละ 1,000 - 2,000 ก้อนต่อ เดือน และชุมชนสามารถสร้างรายได้เพิ่มให้กับชุมชนเดือนละ 30,000-60,000 บาท ต่อเดือน มีสมาชิกทำ โสมสเคยจำนวน 20-25 หลัง เพื่อให้นักท่องเที่ยวพักและเรียนรู้วิถีชุมชน

ชุมชนได้มีแผนในการจัดการสิ่งแวดล้อมจากการเลี้ยงสัตว์ โดยนำมูลสัตว์มาผลิตแก๊สชีวภาพ ทำแล้ว 4 ครัวเรือน เกิดประโยชน์จริง 3 ครัวเรือน อีกหนึ่งครัวเรือนยังมีอุปสรรคในเรื่องต้นไม้ที่เป็นอันตรายกับอุปกรณ์ ในการทำแก๊สชีวภาพ

ทะเลสาบสงขลามีการทำแนวเขตฟาร์มทะเล ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำตอนนี้ปล่อยปีละ 3-4 ครั้งชุมชน
ต้องการปล่อย ปีละ 4 -6 ครั้ง กุ้งตามสภาพน้ำท่วมกราม กูลาดำ ปลาชนิด ปลากด ปลาชี่ตั้ง ต้องการซื้อเครื่องวัด
น้ำสภาพน้ำ หน่วยงานที่ปล่อย ประมง ศูนย์เพาะพันธุ์สัตว์น้ำสงขลา(แก้วเส็ง) อบต. อบจ. ชุมชนพัฒนาต่อใน
เรือนาคารไขกุ้งและโรงเพาะฟักชุมชน ปลุกต้นไม้ ปลุกตามขอบคลอง มีต้นจาก โหนด ดินเปิดน้ำ โดย
ประสานงานพันธุ์จากสำนักงานป้าชายเลนที่ 38 สงขลา

ศูนย์น้ำทะเลสาบสงขลา
www.SongkhlaLake.com

บทที่ 3 ผลการศึกษา

วิธีการดำเนินการ

วิธีการดำเนินการ เป็นการสำรวจข้อมูล จากการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามจากหลากหลายอาชีพ เช่น ราชการ ค้าขาย แม่บ้าน รับจ้างทั่วไป นักเรียน/นักศึกษา เกษตรกร(ทำนา ประมง ตาลโดนด) และ สัมภาษณ์กลุ่มอาชีพต่างๆ ได้แก่ ชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีโหนด-นา-เลตำบลท่าหิน กลุ่มน้ำผึ้งผง/น้ำผึ้งแว่น กลุ่มประมงอาสา กลุ่มทำนาอินทรีย์ กลุ่มस्पतालโดนด กลุ่มปฎิชีวะภาพ แก๊สชีวะภาพ จาวตาลเชื่อม น้ำผึ้งแว่น จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ การดำเนินการของโครงการที่มีอยู่ดำเนินการต่อเนื่องและประสบผลสำเร็จเพียงใด และสำรวจความต้องการของชุมชน เพื่อประเมินผลสรุปความต้องการและหาแนวทางในการพัฒนาเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งในแบบสำรวจจะประกอบด้วย

ข้อมูลส่วนตัว

1. สภาพทางสังคม การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนที่ทำเรื่องนวัตกรรม
2. เทคโนโลยี หรือ นวัตกรรมที่ต้องการ
3. รายได้
4. หนี้สิน
5. ปัญหาของชุมชน
6. ความต้องการในการพัฒนา

สรุปผลการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในรายประเด็นข้างต้นดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำนวนคนที่ให้ข้อมูลผู้หญิง จำนวน 30 คน

จำนวนคนที่ให้ข้อมูลผู้ชาย จำนวน 29 คน

รวม 59 คน

2. ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง

อายุระหว่าง	6-20ปี	จำนวน	2	คน
อายุระหว่าง	21-30 ปี	จำนวน	5	คน
อายุระหว่าง	31-40 ปี	จำนวน	11	คน
อายุระหว่าง	41-50ปี	จำนวน	16	คน

อายุระหว่าง	51- 60ปี	จำนวน	16	คน
อายุระหว่าง	60ปีขึ้นไป	จำนวน	9	คน
	รวม	จำนวน	59	คน

3. อาชีพ

รับราชการ		จำนวน	1	คน
ค้าขาย		จำนวน	5	คน
แม่บ้าน/พ่อบ้าน		จำนวน	1	คน
รับจ้างทั่วไป		จำนวน	1	คน
นักเรียน/นักศึกษา		จำนวน	2	คน
เกษตรกร	(ทำนา)	จำนวน	47	คน
อื่นๆ		จำนวน	2	คน
	รวม	จำนวน	59	คน

ตารางการประกอบอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	อาชีพรอง	จำนวน(คน)
ประมง	11	ประมง	13
รับจ้าง	6	รับจ้าง	3
ทำนา	29	ตาลโตนด	4
เกษตรกร	1	น้ำผึ้งผง/แว่น	3
เย็บผ้า	1	เพาะเห็ด	1
แม่บ้าน	2	เลี้ยงสัตว์(เป็ด)	2
เลี้ยงสัตว์	1	ปลูกผัก	1
ลูกจ้าง	2	ทำอาหาร	1
นักเรียน/นักศึกษา	2	ท่องเที่ยว	5
ค้าขาย	1	ค้าขาย	2
ทำสวน	2	สอบต.	4
ราชการ	1	จาวตาล	1
		สมุนไพร	2

ตาราง แสดงจำนวนและร้อยละของอาชีพต่างๆในการรวมกลุ่ม

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	2	3.4
เกษตรกร/ทำนา/ทำสวน	34	57.6
ประมง	10	16.9
รับราชการ	1	1.7
รับจ้าง	8	13.6
แม่บ้าน/อื่นๆ	3	5.1
ค้าขาย	1	1.7
รวม	59	100

2. สภาพทางสังคม

การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนที่ทำเรื่องนวดกรรม ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มใดบ้าง

ที่	รายการ	สมาชิก	เป็นสมาชิก(ปี)	ดำเนินการหรือไม่	รายได้/สัปดาห์	รายได้เพิ่ม
	ชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	39	2546-2557	ดำเนินการ	3810	181920
	กลุ่มน้ำผึ้ง/น้ำผึ้งแว่น	14	2544-2557	ดำเนินการ	250	13300
	กลุ่มประมงอาสา	24	2546-2557	ดำเนินการ	21175	1112200
	กลุ่มทำนาอินทรีย์	1	2555-2557	ดำเนินการ	1,000	36,000
	กลุ่มสบู่ตาลโตนด	10	2553-2557	ดำเนินการ	1200	51500
	กลุ่มปุ๋ยชีวภาพ	2	2545-2557	ดำเนินการ		
	แก๊สชีวภาพ	1	2548-2557	ดำเนินการ		
	จาวตาลเชื่อม	1	2546,2557	ดำเนินการ	100	5200

3. เทคโนโลยี หรือ นวัตกรรมที่ต้องการ

3.1 นวัตกรรมเพื่อการประกอบอาชีพ

การสำรวจพบว่า ประชาชนในพื้นที่ที่มีแนวความคิดหรือความต้องการนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับวิถีชุมชน ได้แก่ การพัฒนาการผลิตสับตาลโดนด ประกอบกับกลุ่มสับตาลโดนด เป็นกลุ่มที่มีพัฒนาการที่ดี และสามารถประสานกับชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถี โหนด-นา-เล ได้ ทั้งเป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์และเพื่อการเรียนรู้ และยังสามารถขายสินค้าให้กับกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้อีกด้วย ดังนั้น หากต้องการพัฒนาหมู่บ้านควรพิจารณาการส่งเสริมการพัฒนารูปแบบพิมพ์สับตาลโดนด เพื่อเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและเพิ่มจำนวนการจำหน่าย นอกจากเป็นการเสริมอาชีพแล้วยังเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนทำให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้นชุมชนไม่ต้องหางานทำนอกพื้นที่ และควรดำเนินการต่อดังนี้

1. พัฒนาคุณค่าสับตาลโดนดพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์พัฒนาอุปกรณ์ในการผลิตแบบพิมพ์
2. พัฒนาระบบการ/รูปแบบผลิตภัณฑ์สับตาลโดนดเช่น นำมาทำน้ำมนทาผิว(โลชั่น)/พัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์และการตลาด
3. หาดตลาดรองรับ
4. พัฒนาอุปกรณ์เพื่อการผลิตพัฒนารูปแบบพัฒนาการตลาด
5. รูปแบบการนำน้ำผึ้งไปใช้ประโยชน์รูปแบบผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์พัฒนาอุปกรณ์ในการกวน/การเก็บรักษา
6. เครื่องที่ผ่าลูกตาลสุก
7. การศึกษาวิจัยลูกตาลสุก/เครื่องมือขูดเนื้อตาล/ใส่ขนมตาล/
8. มาตรฐานความสะอาดและการบริการอย่างเป็นกันเองและถูกหลัก/ความประทับใจในการต้อนรับ

3.2 นวัตกรรมเพื่อการสนับสนุนและค้นคว้า

1. การนำผลตาลสุกมาทดลองทำไป โอดีเซล
2. คุณค่าของน้ำตาลโดนด
3. วิธีการทำไม่ไห้ใบตาลขึ้นรา/การข้อมสีธรรมชาติ
4. รูปแบบผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์นำใบตาลมาทำบรรจุภัณฑ์/จักรสาน
5. การนำลูกตาลมาทำครีมบำรุงผิว
6. ศึกษาการทำไปโอดีเซลจากน้ำตาลโดนด/ค้นคว้าสิ่งประดิษฐ์ในการบรรจุภัณฑ์น้ำตาลโดนดผง

7. วิธีการนำใบตาลไม่ให้ขึ้นรา/ย้อมสีธรรมชาติ
8. เรื่องอาหาร(อาหารพื้นบ้าน)สถานที่(การต้อนรับของกลุ่ม)/บรรจุภัณฑ์(ใส่ของ)/ของที่ระลึกคั้นคว้าเรื่องการทำอาหารพื้นบ้านเพื่อให้นักท่องเที่ยวชม/การทำเครื่องบรรจุภัณฑ์/เครื่องจักรสานเครื่องวัสดุธรรมชาติ/สถานที่ในการต้อนรับ/ของที่ระลึก
9. วิจัยถ่านตาลโตนดในเรื่องคุณค่าและประโยชน์กับร่างกาย
10. การศึกษาทำให้ต้นตาลเตี้ย
11. การทำแบบพิมพ์สมุนไพรในสบู่
12. การทำขนมจากจาวตาล
13. การคิดค้นรูปแบบบรรจุภัณฑ์จากใบตาลโตนด
14. การวิจัยถ่านตาลโตนด+การทำสบู่ถ่าน

4.รายได้

ที่	รายการ	บาท/เดือน
1	เงินเดือน	38,000
2	การเกษตร ทำนา ทำสวน	209,016
3	แปรรูปผลิตภัณฑ์	144,833
4	ค้าขาย/ขายของ	30,520
5	รับจ้าง	40,000
6	บริการ	90,300
7	ลูกหลานส่งให้	102,000
8	ดอกเบี้ย	-
9	ตาลโตนด	7,000
10	ประมง	45,200
11	อื่นๆ	13,126

5.หนี้สิน

ที่	รายการ	จำนวน(บาท)
1	ธ.ก.ส.	3,839,000
2	สหกรณ์	200,000
3	กองทุนหมู่บ้าน	906,320
4	กลุ่มออมทรัพย์	30,000

ที่	รายการ	จำนวน(บาท)
5	ธนาคารออมสิน	105,000
6	กขคจ.	30,000
7	นายทุน(ร้านค้า)	10,000
8	โครงการของรัฐ(อยู่ดีมีสุข,พพพ.SML กระตุ้นเศรษฐกิจ(อบต.)	117,400
9	ธนาคารพาณิชย์	4,000
10	บัตรเครดิต	-
11	อื้ออวน	-
12	อื่นๆ ระบุ การศึกษา	85,000
	รวม	5,326,720

6. ปัญหาของชุมชน

1. ยังขาดเอกลักษณ์ของหมู่บ้าน
2. การเมืองท้องถิ่นมีการขัดแย้งเกิดขึ้นความไม่สามัคคี
3. ปัญหาเศรษฐกิจและหนี้สินรายได้ไม่พอจ่าย
4. ทรัพยากรธรรมชาติลดน้อยลงเช่นสัตว์น้ำในทะเลสาบ
5. การทำนาขาดทุนเพราะต้นทุนสูงผลผลิตตกต่ำ
6. อาชีพเสริมมีรายได้ไม่สม่ำเสมอได้บ้างไม่ได้บ้าง
7. ภัยพิบัติ การจัดการน้ำ
8. ขาดความร่วมมือร่วมใจของผู้นำบางกลุ่มคนไม่มีจิตสำนึกไม่มีเยาวชนในการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรม
จิตสำนึกในเรื่องส่วนรวม/ผู้นำท้องถิ่นไม่เอาจริง
9. ผลประโยชน์ไม่ลงตัว
10. เรื่องขยะ
11. ความรู้ในเรื่องการตลาด
12. การจัดการน้ำท่วม น้ำแล้ง ขาดแคลนน้ำในการทำเกษตร

7. ความต้องการในการพัฒนา

ลำดับที่	ปัญหา	จำนวน(คน)	หมายเหตุ
1.	ทรัพยากรสัตว์น้ำลดลง	53	
2.	สุขภาพอนามัย/โรคภัยไข้เจ็บ	45	
3.	เศรษฐกิจ/การประกอบอาชีพ/รายได้	51	
4.	สภาพที่อยู่อาศัย	48	
5.	การเมืองการปกครอง/ผู้นำ	55	
6.	การรวมกลุ่ม	54	
7.	ประเพณีวัฒนธรรม	55	
8.	สิ่งแวดล้อมชุมชน	56	
9.	ความปลอดภัยในชุมชน	53	
10.	การศึกษา/การพัฒนาความรู้	54	
11.	การแก้ปัญหาภัยพิบัติ	55	
12.	อื่นๆ	11	ยาเสพติด,พัฒนาคน, ซ้อมภัยพิบัติ

8. ปัญหา/ความต้องการในการพัฒนา

1. พัฒนาแบบพิมพ์สรุปลูกตาลสุก
2. ทรัพยากรสัตว์น้ำลดลง
3. -ปล่อยกุ้งปล่อยปลาอนุรักษ์ฟื้นฟู ปล่อยพันธุ์ปลา
4. -แปรรูปตาลโตนด
5. -ให้มีการเพาะฟัก
6. -ให้อบรมการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำให้จำกัดตาอวนและเขตห้ามล่า
7. -การเพาะฟักสัตว์น้ำโดยชุมชน/แพปลาชุมชน/.เอาถุงไข่มาอนุบาลให้ไข่ก่อน

บทที่ 4

สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาของชุมชน จากการใช้นวัตกรรมของชุมชนทำหิน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีโหนด-นา-เลตำบลท่าหิน กลุ่มน้ำผึ้งผง กลุ่มประมงอาสา กลุ่มทำนาอินทรีย์ กลุ่มสบู่ตาลโตนด กลุ่มปุ๋ยชีวภาพ กลุ่มแก้สชีวภาพ กลุ่มจาวตาลเชื่อม กลุ่มน้ำผึ้งแว่น เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาของชุมชน จากการใช้นวัตกรรมของชุมชนทำหิน ในการพัฒนา ด้านต่างๆ นำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาต่อยอดกิจกรรมตามที่ชุมชนต้องการ โดยมีวิชาการเข้ามาช่วยหนุนเสริมเพื่อ เพิ่มความรู้ใหม่ๆให้ดียิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าในการที่ชุมชนมีการรวมกลุ่มเกิดขึ้นทำให้รายได้ของชุมชนเพิ่มขึ้นเห็น ได้ชัดเจน โดยได้สำรวจจากข้อมูลส่วนตัวสภาพทางสังคม การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนที่ทำเรื่องนวัตกรรมผล ที่ได้จากมารวมกลุ่มนวัตกรรมเทคโนโลยี หรือ นวัตกรรมที่ต้องการรายได้หนี้สินการใช้เทคโนโลยีปัญหาของ ชุมชนความต้องการในการพัฒนา ในการสำรวจ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ประชากรในพื้นที่มีอายุเฉลี่ยที่ 47 ปี ซึ่งนับว่าค่อนข้างสูง เนื่องจากประชากรในวัยเรียน หรือคนหนุ่มสาว เดินทางออกนอกพื้นที่ เพื่อการศึกษาหรือเพื่อประกอบอาชีพ ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่จึงเป็นเด็กและผู้สูงอายุ ดังนั้น การนำเทคโนโลยีที่มีความซับซ้อนและไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นไปตามต้องการในเบื้องต้น จึงทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จในการถ่ายทอดเทคโนโลยีเข้าสู่พื้นที่

ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นเกษตรกร มีบางส่วนประมาณ 1-2% ซึ่งประกอบอาชีพหลักอื่นและประกอบอาชีพเกษตรเป็นอาชีพเสริม นอกจากนี้ มีบางส่วนที่ประกอบอาชีพ 3 อย่าง โดยมีอาชีพหลักและอาชีพเสริม แต่ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพการเกษตรเช่นเดียวกัน เช่น ทำนาและประมง ตาลโตนด เป็นต้น ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 รายได้เฉลี่ยจากการกลุ่มที่ทำการสำรวจ ประมาณ 12,212 บาท/เดือน ซึ่งนับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างสูง

จากผลการสำรวจพบว่ากิจกรรมที่ส่งเสริมส่วนใหญ่มีการดำเนินการ กิจกรรมที่ยังดำเนินการได้อยู่และมีพัฒนาการเป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของประชาชนในพื้นที่ ได้แก่ ชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และกลุ่มประมงอาสา กลุ่มน้ำตาลโตนดผง/แว่น กลุ่มสบู่ตาลโตนด เนื่องจากเป็นวิถีของประชาชนในพื้นที่ จึงต้องพัฒนาต่อยอดในด้านวิชาการและเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อไป โดยเฉพาะแบบพิมพ์สบู่ ที่สมควรจะต้องมีเอกลักษณ์ของชุมชนเพื่อเพิ่มคุณค่าและเศรษฐกิจของชุมชนต่อไป

4.2 ข้อเสนอแนะ

หากต้องการความสำเร็จในการส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรม เพื่อให้เกิดความยั่งยืน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และผู้นำต้องมีความเสียสละ ซึ่งสามารถสรุปข้อเสนอแนะต่างๆ ได้ดังนี้

1. ทำการวิเคราะห์หาความต้องการ แม้จากการประชุมสมัชชาชุมชนก็ไม่สามารถพัฒนาความต้องการได้อย่างแท้จริง เนื่องจากขาดงบประมาณในการหนุนเสริมและภาควิชาการบางส่วนยังขาดความจริงจังและพัฒนากลุ่มอย่างจริงจังและไม่เข้าใจบริบทของชุมชนเขียนข้อมูลแบบเข้าใจเอาเอง ไม่เอาข้อมูลจริงของชุมชน จำเป็นต้องมีการพิจารณาหานักวิชาการที่จริงจังและทำงานต่อเนื่องเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับชุมชน และดำเนินการตามข้อเสนอหรือความต้องการของชุมชน
2. กิจกรรมแต่ละชนิดควรมีผู้นำที่รับผิดชอบและเสียสละ นอกจากจะทำให้แต่ละกิจกรรมมีความเข้มแข็งแล้ว ยังทำให้เกิดการถ่ายทอดสืบต่อในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้
3. สร้างหรือหาตลาดในการระบายสินค้า ทั้งนี้จำเป็นต้องสร้างเอกลักษณ์ สัญลักษณ์และอัตลักษณ์ของสินค้า เพื่อให้สามารถประกันคุณภาพ สร้างมาตรฐาน เป็นการสร้างมูลค่าในตลาดได้
4. ต้องถ่ายทอดแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือสร้างแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรม โดยสร้างแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์
5. ต้องมีการดูแลและส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ในช่วงเวลา ๓ – ๕ ปีแล้วแต่กรณี ทั้งนี้เนื่องจากแต่ละชุมชนหรือท้องถิ่นมีความสามารถหรือศักยภาพที่แตกต่างกันไป

ปัญหา

ประชาชนในพื้นที่ ยังขาดการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น นอกจากนี้ศักยภาพด้านการตลาดและการวางแผนธุรกิจยังต่ำด้วย และยังมีลักษณะการดำเนินการได้ เนื่องจากเป็นวิถีท้องถิ่น สามารถควบคุมดูแลกันได้ ซึ่งสรุป ได้ดังนี้

1. การรวมกลุ่ม เนื่องจากการรวมกลุ่มได้มากจากการรวมตัวจากความต้องการแท้จริง และเป็นการร้องขอรับความช่วยเหลือจากปัญหาที่เกิดขึ้นจากชุมชน

2. สถานที่ การรวมกลุ่มจำเป็นต้องมีสถานที่ เพื่อให้สามารถประกอบกิจกรรมร่วมกันได้ หากแต่ในปัจจุบันยังไม่มี การสนับสนุนในการพัฒนาอาคารสถานที่ ผู้นำได้ดำเนินการและแบกรับภาระหนี้สินในการสร้างอาคารเพื่อให้กิจกรรมกลุ่มสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหากต้องการให้เกิดการรวมกลุ่มที่ชัดเจน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปรับปรุงสถานที่ให้เหมาะสมเพื่อให้เกิดการพัฒนาได้

3. ความสามัคคีในชุมชน จำเป็นต้องมีผู้นำในกลุ่มที่สามารถประสานความร่วมมือในชุมชนได้

4. การตลาด เพื่อให้สามารถขายผลผลิตได้ หากปริมาณผลผลิตที่เกิดจากเทคโนโลยีและนวัตกรรม สามารถจำหน่ายได้หมดและได้ราคา จะทำให้การรวมกลุ่มเหนียวแน่นและยั่งยืน

หน่วยงานภายนอก

1 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- คณะจัดการสิ่งแวดล้อม มอ.

- สถาบันทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง

- มอ. วิทยานุสรณ์ (ร.ม.ชัยม)

-- มอ. วิจัยแผนการตลาด/ส่งเสริมสบู่ตาล โตนด, การเพาะเห็ด, การเพาะฟัก

- ศจรส (สถาบันวิจัยระบบสุขภาพภาคใต้)

2 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย-คณะวิศวกรรมศาสตร์และคณะอื่นๆในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง

3 กระทรวงวิทยาศาสตร์สวท.

4 วิทยาลัยภูมิปัญญา(ลุงชูร)สพท. วิทยาลัยตาล โตนด

5 วัฒนธรรม จังหวัด. สงขลา

6 อบจ. ยังไม่มีการหนุนเสริม

7 ม.ทักษิณนักศึกษาฝึกงาน อ.วรุฒ แผนที่ GIS

8. ทรัพยากรชายฝั่งอบรมแปรรูปอาหารทะเล

9. เกษตร อบรมการทำนา ทำปุ๋ย ศูนย์ข้าวชุมชน รวมกลุ่มทำนาปรัง ขึ้นทะเบียนเกษตรกร 10. ประมง อบรมประมง อาสา/ปล่อยพันธุ์สัตว์/แนวเขตอนุรักษ์

11. สาธารณสุข แผนสุขภาพตา ศูนย์เรียนรู้ ประกวดหน้าบ้านนำมอง

12. กสน. อบรมทำปุ๋ย อบรมอาชีพ การแปรรูปตาล โตนด

13. ปศุสัตว์ ป้องกันโรค

14. พัฒนาชุมชน แผน อาชีพ จปฐ.

15. ททท. แรลลี่ โบว์ซัวร์

16. ธกส. ศึกษาดูงาน

- 17.สวน. เรียนรู้ทำสู่ นวัตกรรม
- 18.ทน.8 ประปาแผนการจัดการน้ำ
- 19.มูลนิธิรักษน้ำ เครื่องสูบน้ำ เครื่องกรองน้ำ
- 20.กรมเจ้าท่า/ ทหารช่าง ชุดลอกคลองไม่ทำลายป่าริมคลอง
- 21.อบจ. ปลุกต้นไม้เยาวชน/ชุมชน ปลุกโหนด
- 22.สสส. กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม อบรมมัคคุเทศก์ สำรวจเส้นทางท่องเที่ยว โปรแกรมการท่องเที่ยว
- 23.อุตุนิยมหาวิทยาลัย อบรมการพยากรณ์อากาศ พายุฤดูร้อน
- 24.อบต.ทำข้าม 23 เพื่อนเกลอ
25. มทร.ศรีวิชัยแก้สชีวภาพ น้ำผึ้งหลวง หลักสูตรท้องถิ่น
26. วัฒนธรรมอำเภอ ฟันภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 27.พอช. ซ่อมสร้างที่อยู่อาศัย พัฒนาสภาองค์กรชุมชน
- 28.มูลนิธิชุมชนไท ภัยพิบัติ
- 29 .สกว. แผนบูรณาการ
- 30.กองทุนลงทุนทางสังคม แผนแม่บท/ศึกษาดูงาน
- 31.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย.